

Analyse procesbegeleiding Faunabeheerzones

Agentschap voor Natuur en Bos

8 mei 2024

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Situering van de opdracht - contextschets	4
1.2	Doelstelling van de opdracht	4
2	Methodiek	5
3	Analyse	5
3.1	Hoedanigheid	6
3.2	Faunabeheerzone	8
3.3	Overleg en initiatieven	9
3.4	Everzwijnen in het wild gesignaleerd	10
3.5	Stellingen	14
3.6	Melding	17
3.7	Preventie	19
3.8	Attitude ten opzichte van aanwezigheid van everzwijnen	19
3.9	Evolutie van de aanwezigheid en schade van everzwijnen	20
3.10	Acties ondernomen door de gemeenten	21
3.11	PCI-scores	22
3.12	Gebiedsgericht overzicht per faunabeheerzone van de knelpunten	25
3.13	Aspecten die aan bod moeten komen tijdens FBZ-overleg of beheer van everzwijnen.	29

Lijst van figuren

Figuur 1 - Betrokkenheid tot everzwijnen.....	5
Figuur 2 – Hoedanigheid.....	6
Figuur 3 - Ik werk voor mijn bestuur als.....	7
Figuur 4 - Welke hoedanigheid te maken met everzwijnen.....	7
Figuur 5 - Faunabeheerzone.....	8
Figuur 6 – Respondenten die in meerdere faunabeheerzones actief zijn.....	8
Figuur 7 - Overleg.....	9
Figuur 8 - Initiatieven.....	9
Figuur 9 - Everzwijnen gesignaleerd.....	10
Figuur 10 - Lokaal overleg naar aanleiding van signaleren van everzwijnen in het wild.....	11
Figuur 11 - Persoonlijk deelgenomen aan het lokale overleg.....	12
Figuur 12 - Initiatieven op het vlak van bejaging of bestrijding.....	13
Figuur 13 – Stellingen.....	14
Figuur 14 - Stellingen bestuur of organisatie.....	16
Figuur 15 - Stellingen beheer.....	17
Figuur 16 - Melding.....	18
Figuur 17 - Hoe frequent doet iedereen melding.....	18
Figuur 18 - Preventie.....	19
Figuur 19 – Attitude ten aanzien van de aanwezigheid van everzwijnen.....	20
Figuur 20 – Evolutie van de aanwezigheid en schade van everzwijnen (N = 579).....	21
Figuur 21 – Betrokkenheid van gemeenten bij acties omtrent everzwijnen in de ruime zin van het woord.....	22
Figuur 22 - PCI-scores voor bevroegde stellingen.....	23

1 Inleiding

1.1 Situering van de opdracht - contextschets

Al ongeveer vijftien jaar zijn er op bepaalde plaatsen in Vlaanderen opnieuw everzwijnen te vinden. Voor sommigen is de terugkeer en opmars van de everzwijnen een genot, maar voor anderen zijn ze eerder een probleem vanwege de schade aan landbouwgewassen en verkeersongevallen. In de streek rond Arendonk, Ravels en Oud-Turnhout bijvoorbeeld is er een periode (oktober 2023) geweest waarbij maïsvelden werden beschadigd. Het aantal everzwijnen zou ook sterk zijn toegenomen voornamelijk omdat er vorig jaar veel eikels waren, het favoriete eten van everzwijnen.¹ De Vlaamse overheid is sterk bezig aan een beleid dat antwoord moet bieden op de verschillende uitdagingen die de aanwezigheid van everzwijnen met zich meebrengt. Hierbij wordt er gekozen voor een beheer van everzwijn met inspraak van verschillende belanghebbenden.

De verschillende belanghebbenden worden intensief betrokken bij dit beleid. Om deze participatieve benadering een wettelijk kader te geven, verscheen in 2014 de figuur van het jaarlijks overleg in faunabeheerzones (FBZ's) en wildbeheereenheden (WBE's) in de Vlaamse jachtwetgeving (artikel 54 en 55 van het Jachtvoorwaardenbesluit van 25 april 2014).

Binnen elke faunabeheerzone vindt jaarlijks overleg plaats om consensus te bereiken over beheerdoelstellingen en -maatregelen met betrekking tot everzwijnen op bovenlokaal niveau voor de volgende periode. Daarnaast wordt ook jaarlijks overleg gevoerd binnen elke WBE om consensus te bereiken over beheerdoelstellingen en -maatregelen op lokaal niveau voor de komende periode.

In de loop van de jaren is er daarbij zeer organisch een structureel overleg ontstaan tussen de vertegenwoordigers van de stakeholdergroepen op Vlaams niveau. Daarnaast wordt er ook structureel ingezet op lokale casussen waarvoor bijzondere aandacht nodig is op inhoudelijk of stakeholderniveau. Momenteel liggen wettelijke initiatieven voor om het wettelijk kader verder te aligneren op die praktijkknoten.

1.2 Doelstelling van de opdracht

Het Agentschap voor Natuur en Bos was op zoek naar een dienstverlener die zou instaan voor het verzamelen en verwerken van informatie. Dit gebeurde aan de hand van een bevraging over beheermaatregelen voor everzwijnen die de stakeholders het afgelopen jaar uitgevoerd hebben op het terrein. Dit in navolging van het stakeholderoverleg (natuur, landbouw, jacht, lokale overheden, Vlaamse overheid) over everzwijnen in uitvoering van artikel 54 en 55 van het Jachtvoorwaardenbesluit van 25 april 2014. DataD stond in voor het verzamelen en verwerken van deze informatie. Daarnaast is het de bedoeling om dit op een gestructureerde en begrijpelijke wijze voor te stellen, zodat de stakeholders hiermee aan de slag kunnen voor zelfreflectie, voortzetten van de maatregelen en om eventueel nieuwe initiatieven te nemen.

---

¹ Bron: <https://www.rtv.be/opvallend-veel-everzwijnen-dit-jaar>

2 Methodiek

Tijdens de intake met de opdrachtgever gingen we in op de uitdagingen en ambities van de bevraging. Tijdens het overleg overliepen we de voorgaande bevraging en pasten we deze aan waar nodig. Het doel van de bevraging was om te peilen naar de concrete realisaties in het afgelopen kalenderjaar evenals naar specifieke knelpunten en hun vermoedelijke oorzaken. Bij het opstellen van de vragenlijst hebben we gezorgd dat er zoveel mogelijk overeenstemt met de voorgaande vragenlijst om vergelijking mogelijk te maken. DataD zorgde voor de opmaak en het opstellen van de vragenlijst aan de hand van de intake. Na goedkeuring van het Agentschap van Natuur en Bos konden we de bevraging lanceren.

De bevraging werd online verspreid naar alle mogelijke participanten. Enerzijds werd de bevraging verspreid via ontvangen distributielijsten van het Agentschap voor Natuur en Bos. Anderzijds contacteerde DataD contactpersonen van verschillende provincies en organisaties om de bevraging in te vullen en te verspreiden naar gemeenten en leden. Volgende link kon gebruikt worden om de bevraging te verspreiden en in te vullen: <https://s.datad.be/beheereverzwijnen>.

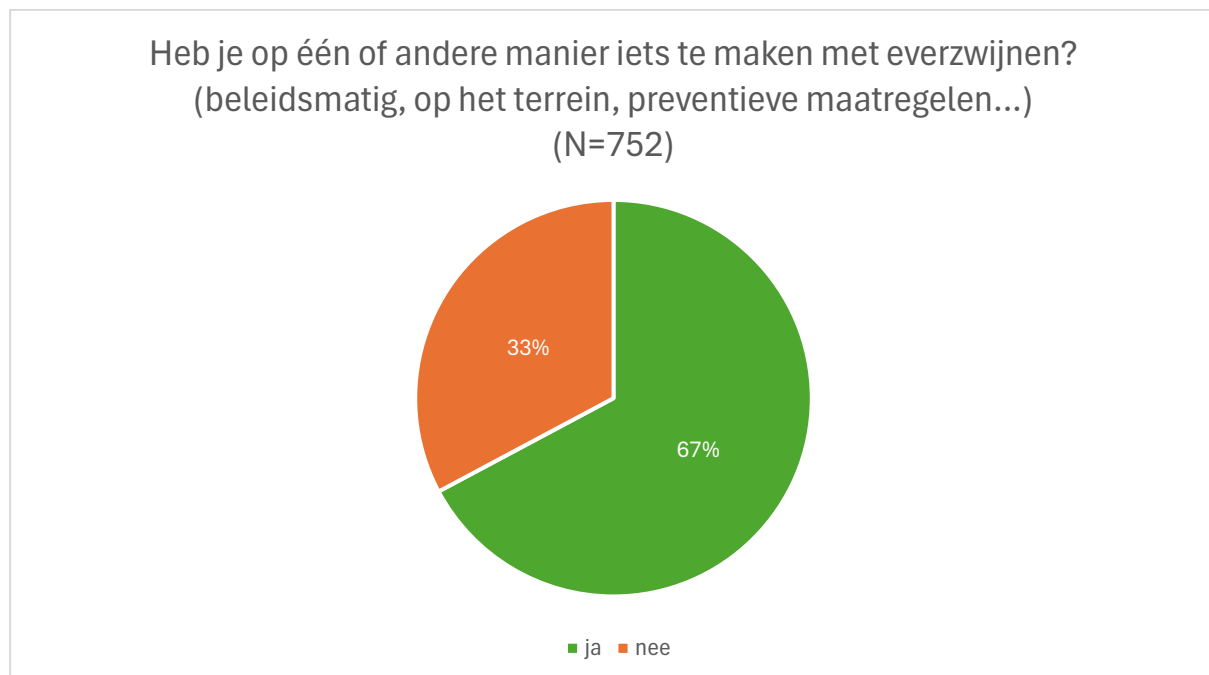
De bevraging werd afgesloten op 24/04 om 12 uur, waarna alle resultaten anoniem werden verwerkt. Tijdens de analysefase werden de open vragen gecodeerd en gebeurden de analyses in SPSS. Er werden verschillende analyses uitgevoerd, waar mogelijk werd er een opdeling gemaakt per stakeholdergroep of faunabeheerzone. Naast het kwantitatieve gedeelte, was er ook een kwalitatieve analyse. Hierbij analyseerden we per faunabeheerzone de knelpunten.

3 Analyse

In totaal waren er 752 respondenten, waarvan 573 het einde hebben bereikt en de bevraging dus volledig hebben ingevuld. 179 respondenten hebben de bevraging deels ingevuld. Bij de vorige bevraging waren er in totaal 583 respondenten die bevraging volledig hebben ingevuld. Het veldwerk vond plaats van 11 april 2024 tot 24 april 2024.

Bijna 7 op 10 van de respondenten heeft te maken met everzwijnen. Dit kan zowel beleidsmatig als effectief op het terrein zijn. Ter vergelijking had vorig jaar 64% van de respondenten iets te maken met everzwijnen.

Figuur 1 - Betrokkenheid tot everzwijnen

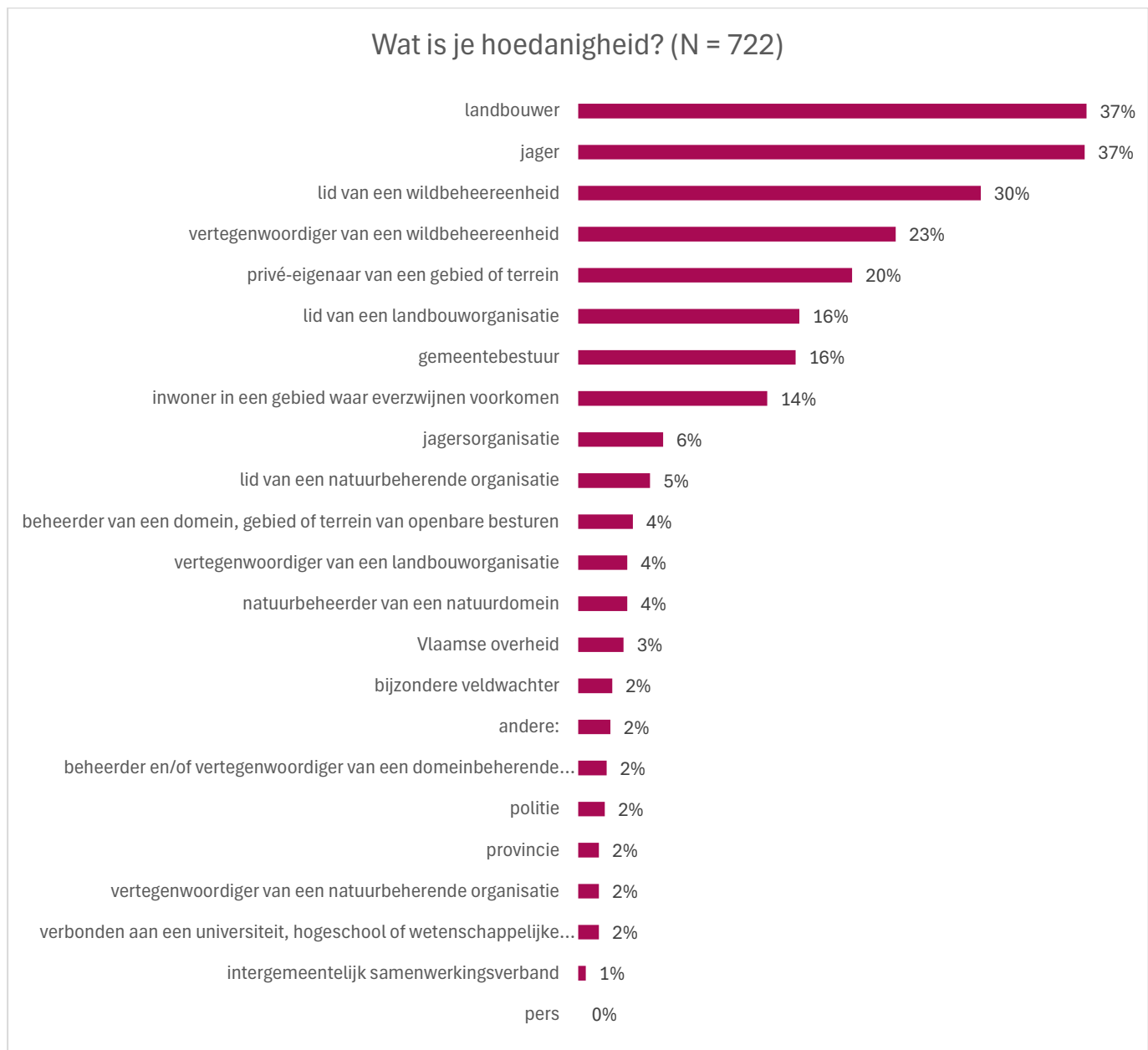
Kijken we meer in detail, dan zien we dat bijna iedere inwoner in een gebied waar everzwijnen voorkomen, heeft geantwoord dat hij/zij op één of andere manier te maken heeft met everzwijnen. Deze stakeholdergroep is ook significant verschillend in vergelijking met andere stakeholdergroepen.

Als we kijken naar de faunabeheerzones, zien we dat FBZ 7, FBZ 8 en FBZ 9 significant verschillend zijn van andere faunabeheerzones. We merken ook op dat FBZ 7 tot FBZ 10 meer te maken heeft met everzwijnen in vergelijking met de overige faunabeheerzones.

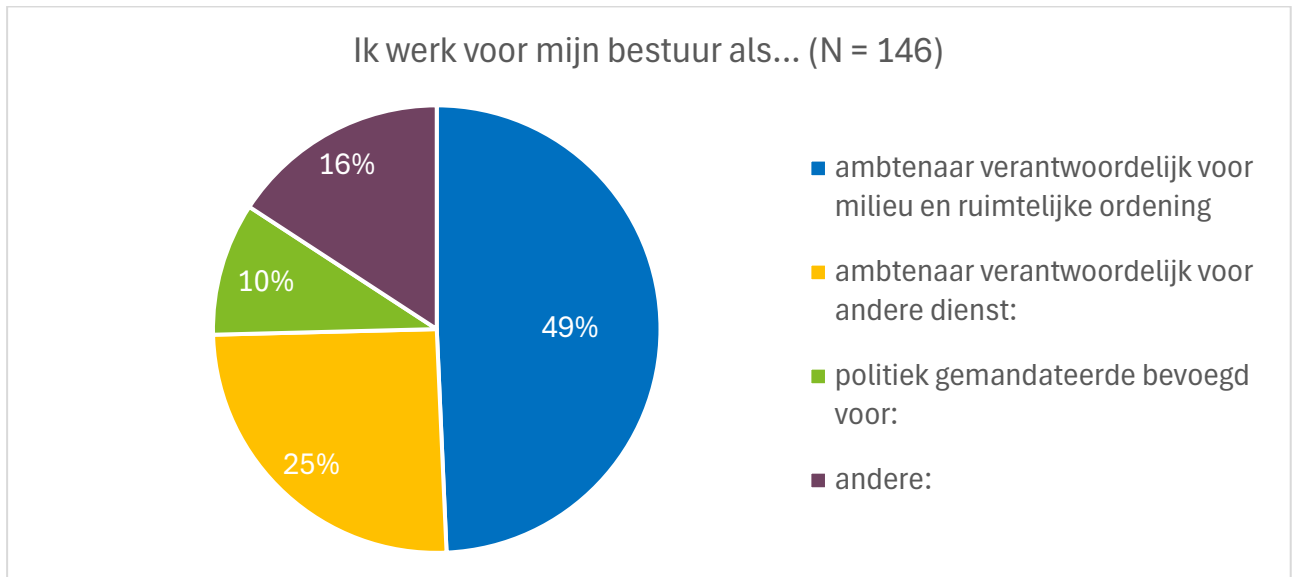
3.1 Hoedanigheid

Onderstaande figuur toont de hoedanigheid van de respondenten. De categorieën 'landbouwer' en 'jager' zijn het meest vertegenwoordigd in de bevraging. Figuur 3 toont wat respondenten die werken voor hun bestuur, effectief doen. Bijna de helft werkt als ambtenaar verantwoordelijk voor milieu en ruimtelijke ordening.

Figuur 2 – Hoedanigheid

Figuur 3 - Ik werk voor mijn bestuur als...

Uit Figuur 4 kunnen we afleiden dat 36% die te maken heeft met everzwijnen een landbouwer is. 4 op 10 respondenten die niets te maken hebben met de everzwijnen, zijn ook landbouwers. Ook 42% van de respondenten die te maken heeft met everzwijnen zijn jagers.

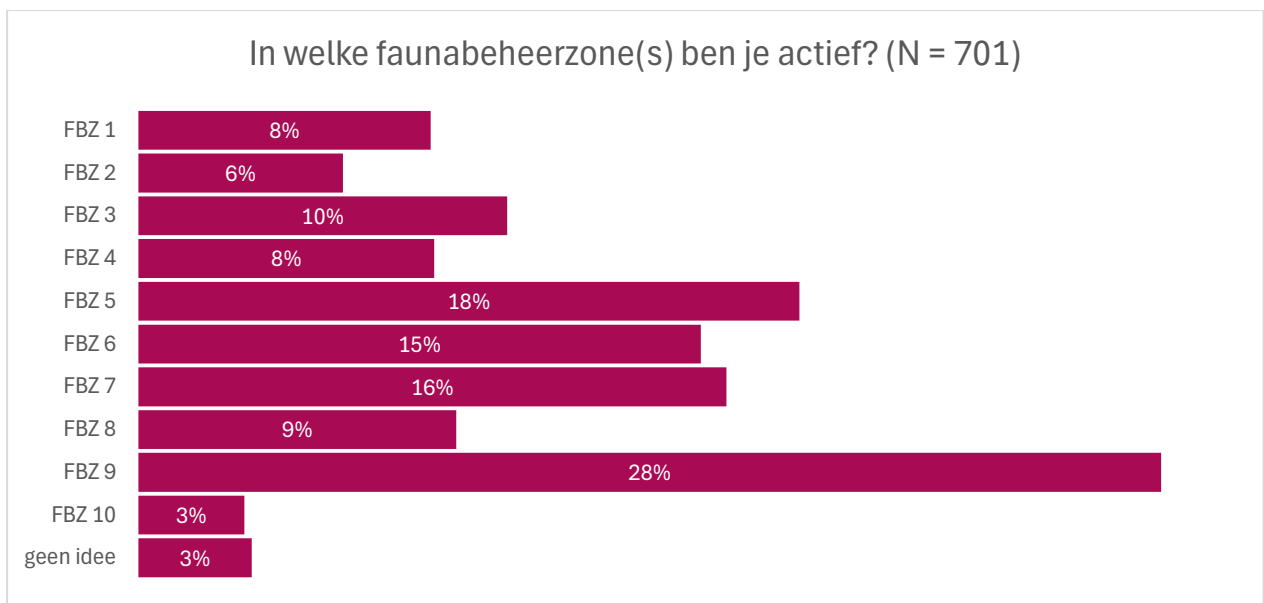
Figuur 4 - Welke hoedanigheid te maken met everzwijnen

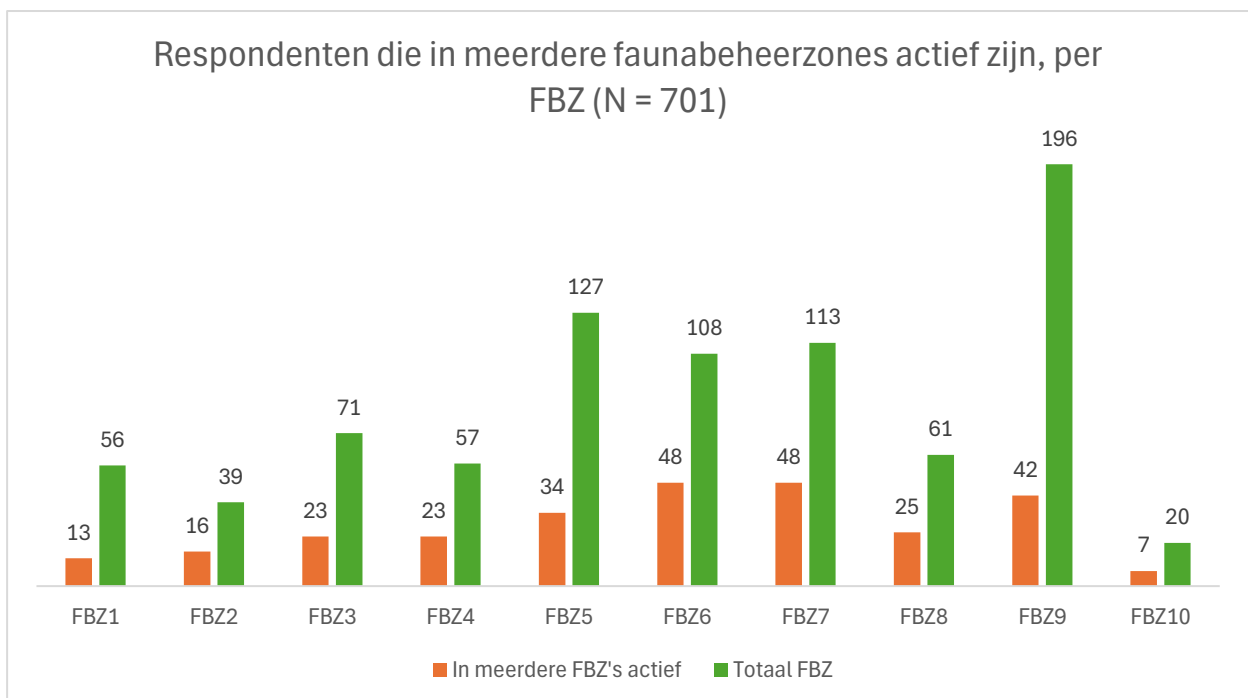
3.2 Faunabeheerzone

Onderstaande figuur toont in welke faunabeheerzone(s) de respondenten actief zijn. Meer dan een vierde is actief in faunabeheerzone 9. Ook 3% van de respondenten wist niet in welke faunabeheerzone ze actief zijn. Figuur 6 toont aan dat sommige respondenten in meerdere faunabeheerzones actief zijn. In verdere grafieken zal er soms een vertekend beeld zijn wanneer een respondent actief is in zowel een zone waar everzwijnen voorkomen, als in een zone waar geen everzwijnen actief zijn. Over alle (701) respondenten heen, zijn er 110 respondenten actief in meerdere faunabeheerzones. Uit de figuur kunnen we afleiden dat bijvoorbeeld van de 196 respondenten in faunabeheerzone 9, 42 respondenten ook actief zijn in andere faunabeheerzones naast faunabeheerzone 9.

Figuur 5 - Faunabeheerzone

Figuur 6 – Respondenten die in meerdere faunabeheerzones actief zijn

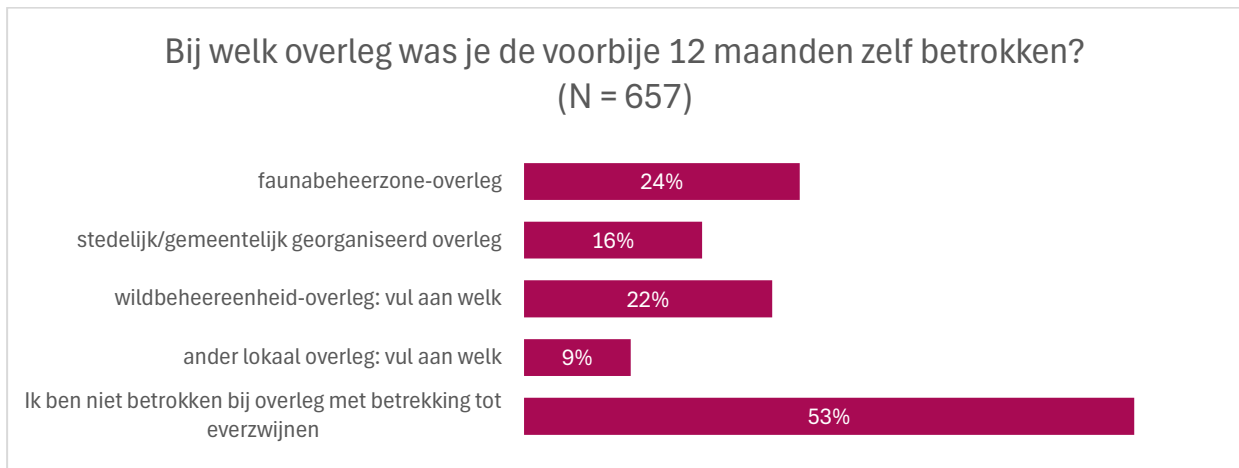

3.3 Overleg en initiatieven

Meer dan de helft van de respondenten is de voorbije 12 maanden niet betrokken geweest bij een overleg met betrekking tot everzwijnen. Bijna één vierde was betrokken bij een faunabeheerzone-overleg. Meer dan 75% van de respondenten die niks te maken heeft met everzwijnen, is ook niet betrokken geweest bij een overleg. Ter vergelijking met voorgaand jaar is 5% meer betrokken bij het faunabeheerzone-overleg.

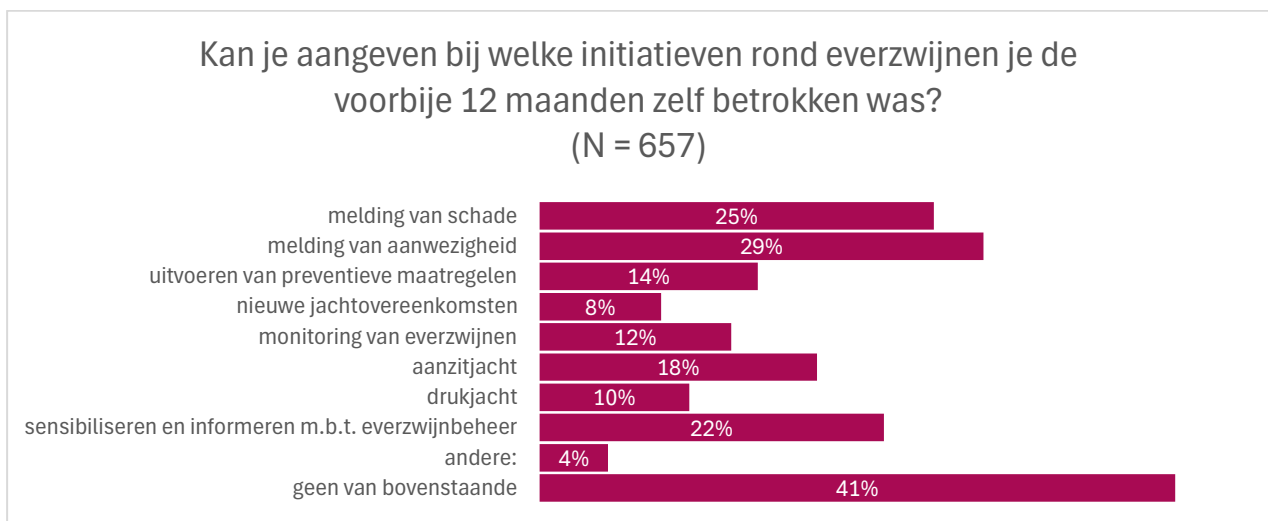
Figuur 7 - Overleg

Kijken we meer in detail zien we dat 31,1% van de respondenten die actief zijn in faunabeheerzone 9 de voorbije 12 maanden betrokken was in een stedelijk/gemeentelijk georganiseerd overleg. Dit percentage ligt significant hoger in vergelijking met andere faunabeheerzones. Bijna de helft van de respondenten die betrokken waren bij het wildbeheereenheid-overleg waren de voorbije 12 maanden ook betrokken bij het faunabeheerzone-overleg. Vooral landbouwers, leden van landbouworganisaties, gemeentebesturen en politie zijn niet betrokken bij een overleg met betrekking tot everzwijnen.

Figuur 8 toont bij welke initiatieven men de voorbije 12 maanden zelf betrokken was. 29% van de respondenten is betrokken geweest bij een melding van aanwezigheid van everzwijnen. Daarnaast is 25% betrokken geweest bij een melding van schade en 22% bij het sensibiliseren en informeren over everzwijnbeheer. Procentueel zijn er meer respondenten betrokken geweest bij melding van schade, melding van aanwezigheid, nieuwe jachtovereenkomsten en sensibiliseren en informeren m.b.t. everzwijnbeheer in vergelijking met vorig jaar.

Figuur 8 - Initiatieven

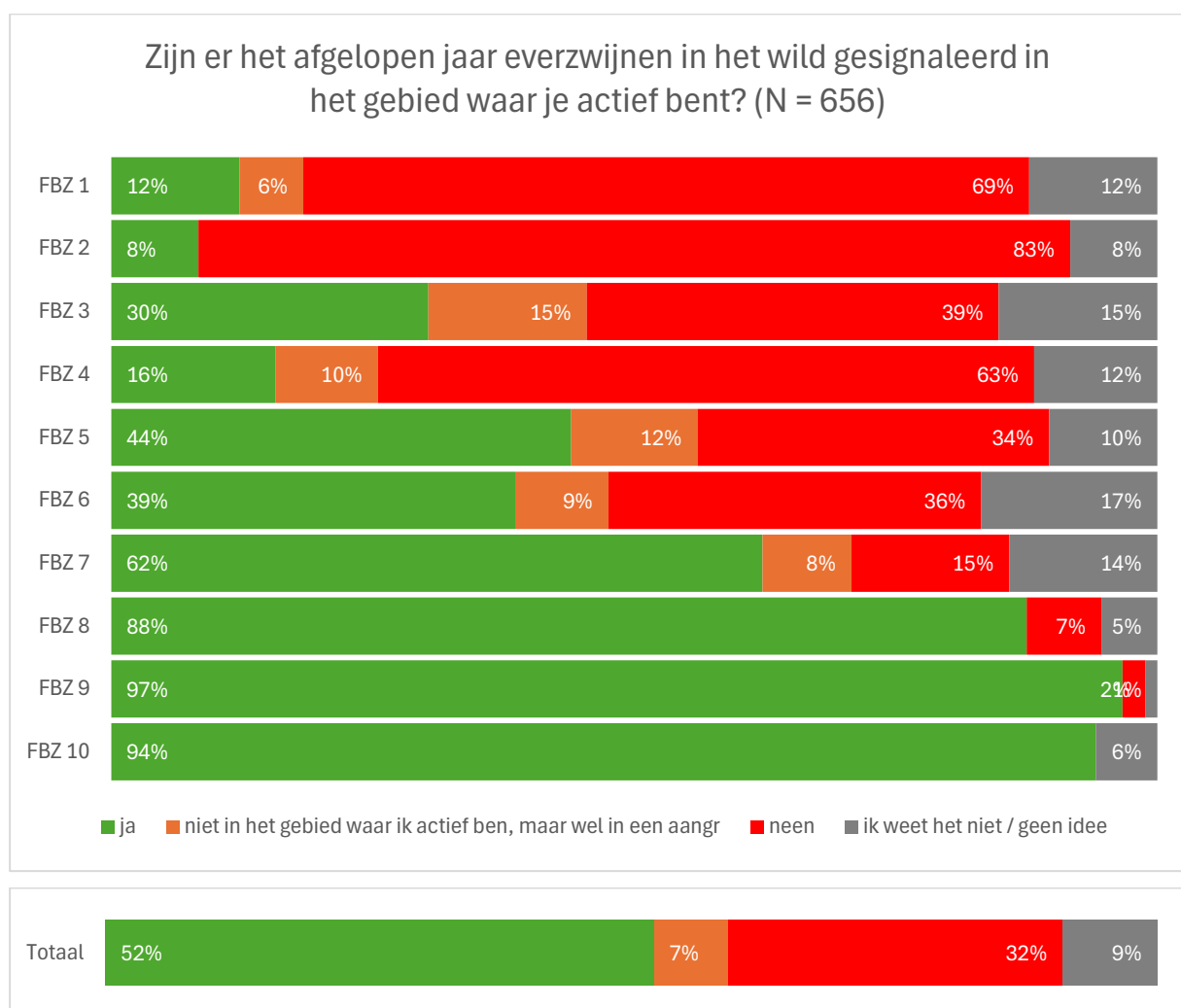
Kijken we meer in detail zien we dat gemeenten voornamelijk betrokken zijn met het sensibiliseren en informeren m.b.t. everzwijnbeheer. De Vlaamse overheid is betrokken bij nieuwe jachtovereenkomsten, monitoren van everzwijnen en sensibiliseren en informeren. Jagers, leden van wildbeheereenheid en vertegenwoordigers van een wildbeheereenheid zijn vooral betrokken bij aanzitjacht. De inwoners in gebieden waar everzwijnen voorkomen, hebben volgende initiatieven aangegeven: melding van schade, melding van aanwezigheid, uitvoeren van preventieve maatregelen en aanzitjacht.

In faunabeheerzone 1, 2, 3, 4, 5 en 6 is er voornamelijk aangegeven dat men niet betrokken was bij één van bovenstaande initiatieven. In faunabeheerzone 7 is er vooral melding gedaan van de aanwezigheid (38,7%). In faunabeheerzone 8 en 10 is er voornamelijk melding gedaan van de aanwezigheid en de schade. Voor faunabeheerzone 9 is dit gelijkaardig, maar bijkomend werden er ook preventieve maatregelen uitgevoerd en aanzitjacht gedaan. Faunabeheerzones 8 tot 10 zijn significant verschillend in vergelijking met de overige faunabeheerzones.

3.4 Everzwijnen in het wild gesignaleerd

In totaal gaf 52,1% aan dat ze everzwijnen in het wild hebben gesignaleerd in het gebied waar ze actief zijn. Dit percentage ligt 5,6% lager in vergelijking met vorig jaar. 32% van de respondenten gaf aan dat er geen everzwijnen gesignaleerd zijn in het gebied waar ze actief zijn. 7% gaf aan dat er everzwijnen gesignaleerd zijn in een aangrenzend gebied.

Figuur 9 - Everzwijnen gesignaleerd

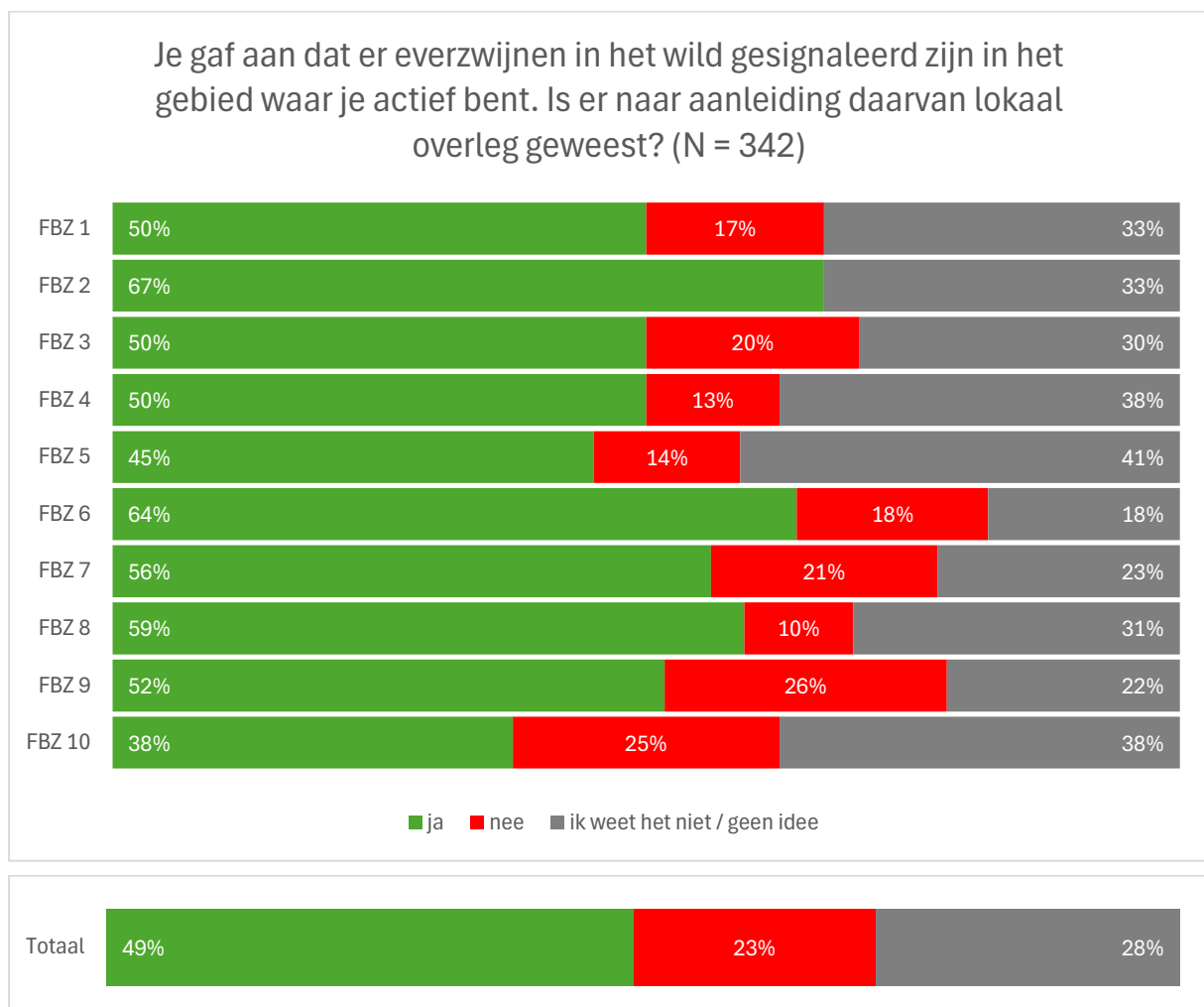

Kijken we naar de hoedanigheid zien we dat 65% van de landbouwers everzwijnen in het wild hebben gesignaleerd in het gebied waar ze actief zijn. Ook 64,2% van de privé-eigenaars van een gebied of terrein hebben everzwijnen gesignaleerd. Van inwoners in een gebied waar everzwijnen voorkomen heeft 99% een everzwijn gesignaleerd.

Op basis van faunabeheerzones zien we grote verschillen. In faunabeheerzone 9 en 10 hebben meer dan 94% van de respondenten aangegeven dat er het afgelopen jaar everzwijnen in het wild gesignaleerd zijn. Ook in faunabeheerzone 7 (62,3%) en 8 (87,5%) werden veel everzwijnen gesignaleerd. In faunabeheerzone 1 gaf 70% van de respondenten aan dat er geen everzwijnen zijn gesignaleerd. In faunabeheerzone 2 bedraagt dit percentage zelfs 83,3%. Enkele respondenten uit FBZ 1 en 2 hebben aangegeven dat er everzwijnen gesignaleerd zijn in het gebied dat ze actief zijn, ondanks dat er in deze gebieden geen everzwijnen aanwezig zijn. Dit valt te verklaren aangezien respondenten soms actief zijn in meerdere gebieden en de vragenlijst maar eenmaal ingevuld hebben. Als een respondent actief is in zowel een gebied met als zonder everzwijnen, worden zijn antwoorden voor beide faunabeheerzones meegerekend. We zien significante verschillen van FBZ 8, FBZ 9 en FBZ 10 in vergelijking met de overige faunabeheerzones. Opgelet in faunabeheerzone 1 zien we dat 12% van de respondenten hebben aangegeven dat er everzwijnen zijn gesignaleerd in de zone, hierbij houden we best rekening dat er ook respondenten hebben geantwoord die in meerdere zones actief zijn.

Indien er wild gesignaleerd werd in het gebied waar de respondent actief is, gaf 49% aan dat er naar aanleiding daarvan een lokaal overleg was. Ter vergelijking in 2023 bedroeg dit 46,7%. Bijna 1 op vier respondenten gaf aan dat er geen lokaal overleg geweest is, terwijl 28% van de respondenten er geen idee van heeft.

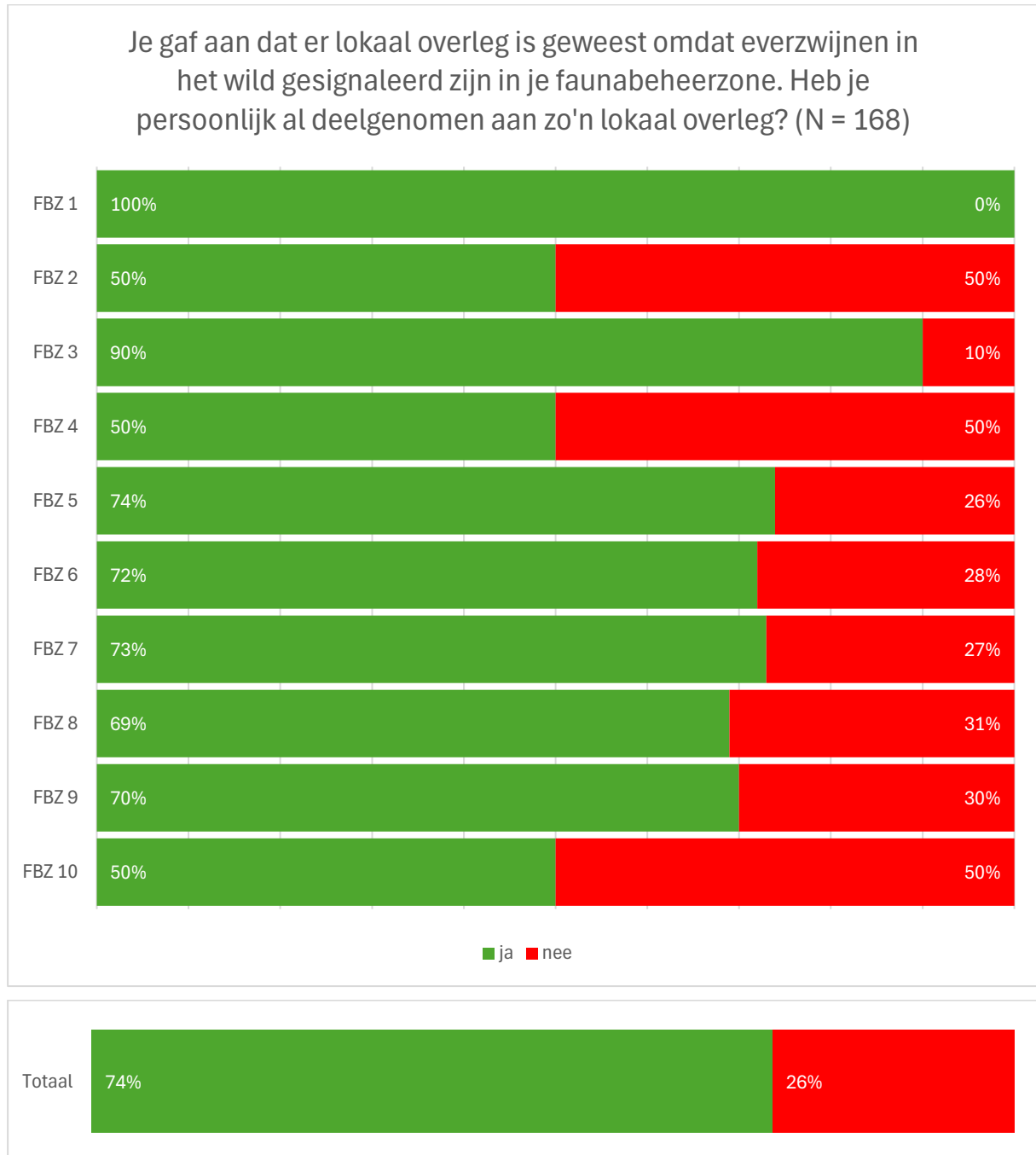
Figuur 10 - Lokaal overleg naar aanleiding van signaleren van everzwijnen in het wild

We zien geen opvallende verschillen als we kijken naar de verschillende faunabeheerzones. Bij deze vraag zijn er ook geen significante verschillen.

Meer dan 73% van de respondenten die aangaven dat er lokaal overleg was omdat er everzwijnen zijn gesignaleerd in het wild, hebben persoonlijk deelgenomen aan het overleg. In 2023 nam 66,4% persoonlijk deel aan het overleg.

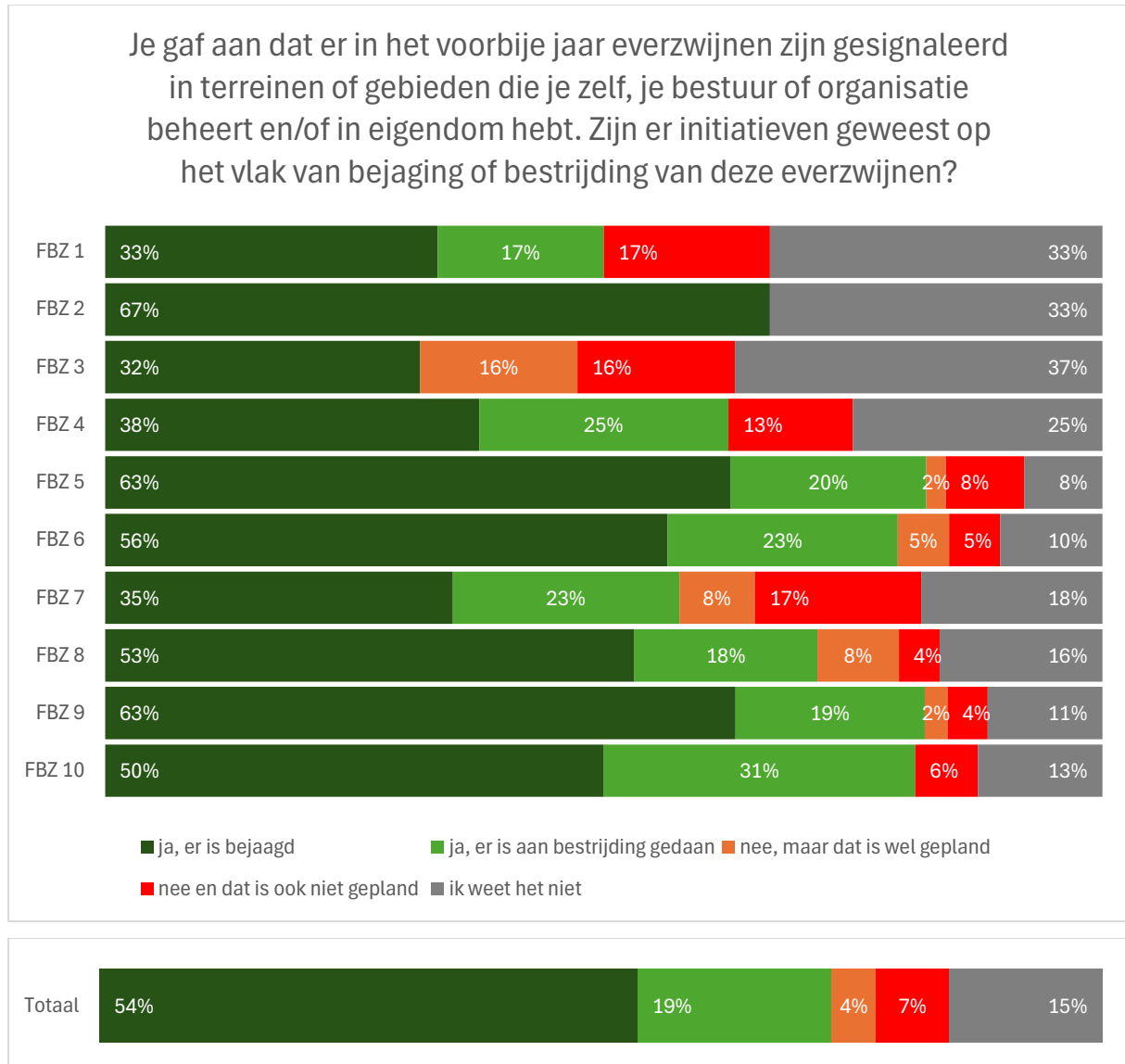
Figuur 11 - Persoonlijk deelgenomen aan het lokale overleg

Ongeveer 50% van de landbouwers die aangaven dat er lokaal overleg was, hebben niet deelgenomen aan het overleg. De meeste jagers, leden van de wildbeheereenheid en inwoners van een gebied waar everzwijnen voorkomen namen wel persoonlijk deel aan het lokaal overleg. Op vlak van faunabeheerzone zien we geen significante verschillen.

Figuur 12 toont welke initiatieven er genomen zijn op het vlak van bejaging of bestrijding van deze everzwijnen, indien er gesignaleerd werden op het terrein. In meer dan de helft van de gevallen werden de everzwijnen bejaagd. Eén op vijf van de respondenten gaf aan dat er aan bestrijding is gedaan. 7,3% van de respondenten gaf aan dat er niks gedaan werd en ook niet is gepland.

Figuur 12 - Initiatieven op het vlak van bejaging of bestrijding

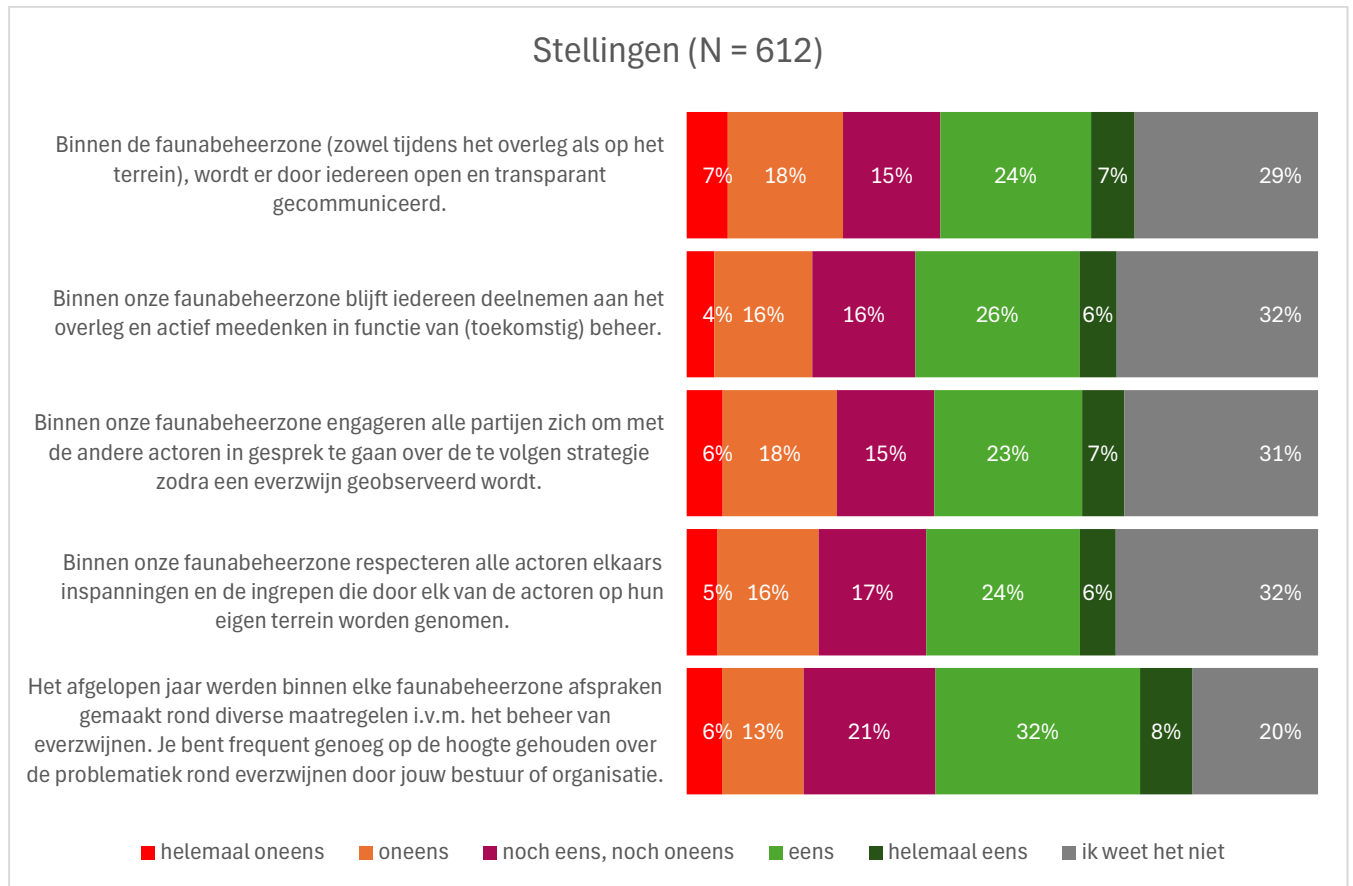
In volgende faunabeheerzones werd er vooral gejaagd op de everzwijnen: FBZ 2, FBZ 5, FBZ 6, FBZ 8, FBZ 9 en FBZ 10. In faunabeheerzones 4, 6, 7 en 10 gaf meer dan 20% van de respondenten die er actief zijn, aan dat er aan bestrijding is gedaan. Meer dan 15% van de respondenten in FBZ 1, FBZ 3 en FBZ 7 gaf aan dat er niks werd gedaan en dat er ook niets gepland is. In faunabeheerzone 3 gaf 15% aan dat er wel gepland is om de everzwijnen te bestrijden of te bejagen, maar dat er momenteel nog niets is gebeurd.

Bovenstaande figuur geeft aan dat er 33% van de respondenten uit faunabeheerzone 1 hebben aangegeven dat er bejaagd wordt op everzwijnen. Dit percentage komt vooral door de respondenten die ook actief zijn in andere faunabeheerzones. Bijvoorbeeld een respondent actief in faunabeheerzone 1 en 3, die aangaf dat er bejaagd wordt op everzwijnen: telt zowel mee in faunabeheerzone 1, als in 3. Met grote waarschijnlijk bedoelt deze respondent dat er enkel bejaagd wordt in faunabeheerzone 3 omdat er momenteel geen/weinig everzwijnen zijn in faunabeheerzone 1. Er wordt hiermee dus best rekening gehouden bij het interpreteren van bovenstaande figuur.

3.5 Stellingen

Tijdens de bevraging kwamen ook verschillende stellingen aan bod. Figuur 13 toont enkele stellingen.

Figuur 13 – Stellingen

Meer dan 30% van de respondenten is het eens of helemaal eens dat er binnen hun faunabeheerzone door iedereen open en transparant gecommuniceerd wordt. Eén vierde van de respondenten is hier (helemaal) oneens mee. Kijken we naar de hoedanigheid zien we dat ongeveer de helft van de respondenten van jagers, leden van een wildbeheereenheid en vertegenwoordigers van een wildbeheereenheid het eens of helemaal eens zijn dat er door iedereen open en transparant wordt gecommuniceerd. Op basis van faunabeheerzone zien we geen significante verschillen. We zien wel dat in faunabeheerzone 5 meer dan één derde aangaf dat ze het (helemaal) oneens zijn met deze stelling. Ook in faunabeheerzone 9 en 10 is meer dan één derde het oneens.

Dit zijn de voornaamste redenen waardoor de respondenten het (helemaal) oneens zijn met deze stelling:

- Informatie/data/meldingen worden niet (volledig) gedeeld (61x)
- Er zijn tegenstrijdige belangen tussen de partijen (23x)
- Bepaalde partijen worden niet gecontacteerd door ANB/natuurpunt; niet alle informatie wordt gedeeld door ANB; Natuurpunt werkt niet mee of komt niet af naar het overleg (22x)
- Een andere partij belooft iets te ondernemen, maar doet dit niet (9x)
- Een andere partij houdt enkel rekening met zichzelf (7x)

31,9% van de respondenten is het (helemaal) eens dat iedereen blijft deelnemen aan het overleg en actief meedenkt in functie van (toekomstig) beheer. In 2023 was 42,1% van de respondenten het hiermee (helemaal) eens. Kijken we naar de hoedanigheid dan zien we dat de respondenten van volgende categorieën het voor meer dan 45% eens tot helemaal eens zijn: natuurbeheerder, lid van een natuurbeherende organisatie, jager, lid van een wildbeheereenheid, vertegenwoordiger van een wildbeheereenheid en bijzondere veldwachter. Op vlak van faunabeheerzone zien we geen opvallende verschillen. Volgende faunabeheerzones zijn het meest eens en helemaal eens met deze stelling: FBZ 8 (42,3%), FBZ 3 (38,1%) en FBZ 4 (37,6%). Volgende faunabeheerzones zijn het meest oneens: FBZ 10 (31,3%) en FBZ 9 (26,9%).

30,1% van de respondenten is het eens dat alle partijen zich engageren binnen hun faunabeheerzone om met andere actoren in gesprek te gaan over de te volgen strategie zodra een everzwijn geobserveerd wordt. Ongeveer 24% is het oneens of helemaal oneens met deze stelling. Vorig jaar was 39,5% het eens of helemaal eens met deze stelling. Ook hier zijn vooral jagers, leden of vertegenwoordigers van een wildbeheereenheid het eens of helemaal eens. Op vlak van faunabeheerzone zien we een significant verschil tussen faunabeheerzone 10 en de overige zones. 37,5% van faunabeheerzone 10 is het helemaal oneens met deze stelling. Ook in faunabeheerzone 9 is 33,9% van de respondenten het oneens of helemaal oneens. Volgende faunabeheerzones zijn het meest eens of helemaal eens met deze stelling: FBZ 2 (44,4%), FBZ 4 (37,5%) en FBZ 3 (36,5%).

Drie op tien respondenten gaf aan dat alle actoren binnen hun faunabeheerzone elkaars inspanningen en ingrepen die door elk van de actoren op hun eigen terrein worden genomen gerespecteerd worden. Eén op vijf respondenten is het hier niet mee eens. Vorig jaar was 33,7% het hier mee eens of helemaal eens. Meer dan 40% van de jagers, leden en vertegenwoordigers van een wildbeheereenheid zijn het hier mee eens. Meer dan 25% van dezelfde hoedanigheden gaven aan dat inspanningen en ingrepen niet worden gerespecteerd. Bij de verschillende faunabeheerzones zien we geen opvallende significante verschillen. Enkel bij FBZ 10 is meer dan 43% het oneens of helemaal oneens met deze stelling. Voor de rest van de zones zijn de resultaten gelijkaardig.

De redenen waardoor de respondenten het (helemaal) oneens zijn met deze stellingen zijn:

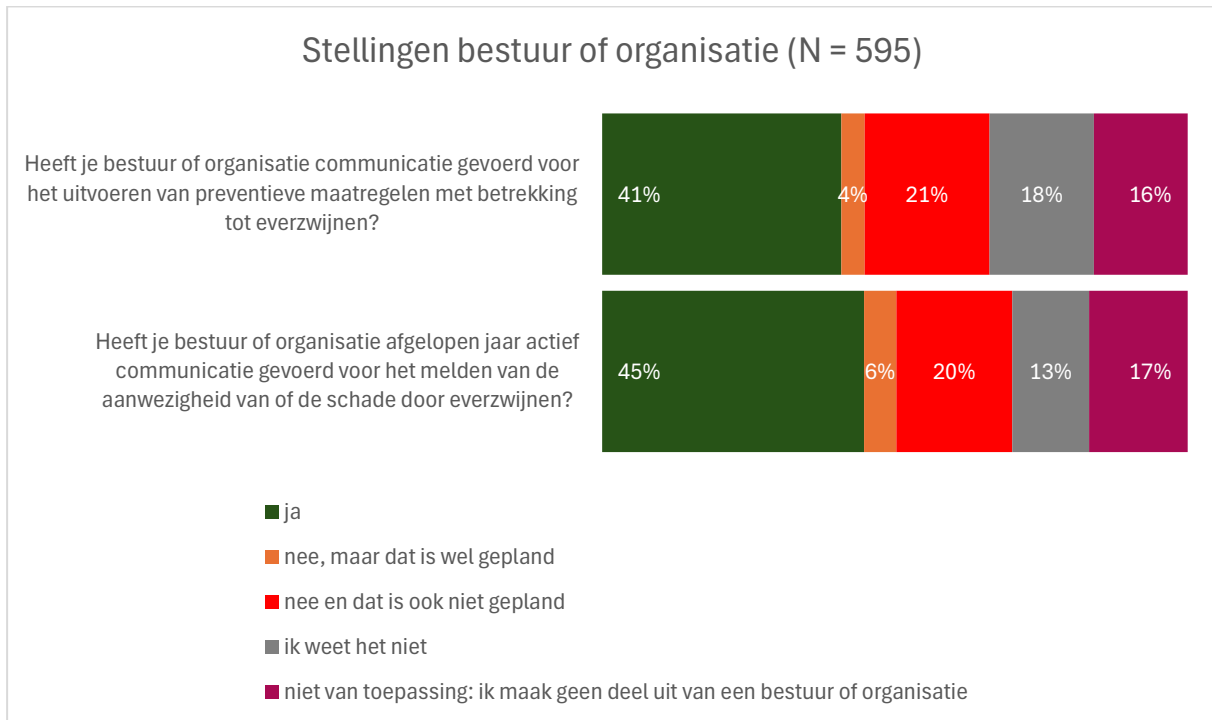
- Er zijn tegenstrijdige belangen tussen de partijen (33x)
- De eigendommen van ANB/Natuurpunt zijn niet toegankelijk voor faunabeheer (24x)
- De communicatie is onduidelijk/te weinig of geen communicatie (9x)
- Sommige partijen laten niks van zich horen of zijn niet aanwezig tijdens vergaderingen (9x)
- Schade en/of gemaakte kosten zouden vergoed moeten worden (6x)

Meer dan vier op tien van de respondenten vinden dat ze frequent genoeg op de hoogte zijn gehouden over de problematiek rond everzwijnen door hun bestuur of organisatie. 18,5% gaf aan dat ze niet frequent genoeg op de hoogte zijn gehouden. Kijken we naar de hoedanigheid zien we dat 28,9% van de privé-eigenaars vindt dat ze niet frequent genoeg op de hoogte zijn gehouden. Op vlak van faunabeheerzone zien we geen significante verschillen.

Respondenten zijn het (helemaal) oneens met deze stelling omdat:

- Informatie te weinig/niet wordt meegedeeld (41x)
- Sommige partijen niet meewerken of elkaar tegenwerken (11x)
- Andere partijen er niet in slagen informatie over te brengen (5x)
- Het onduidelijk is waar we terecht kunnen/moeten met informatie (4x)

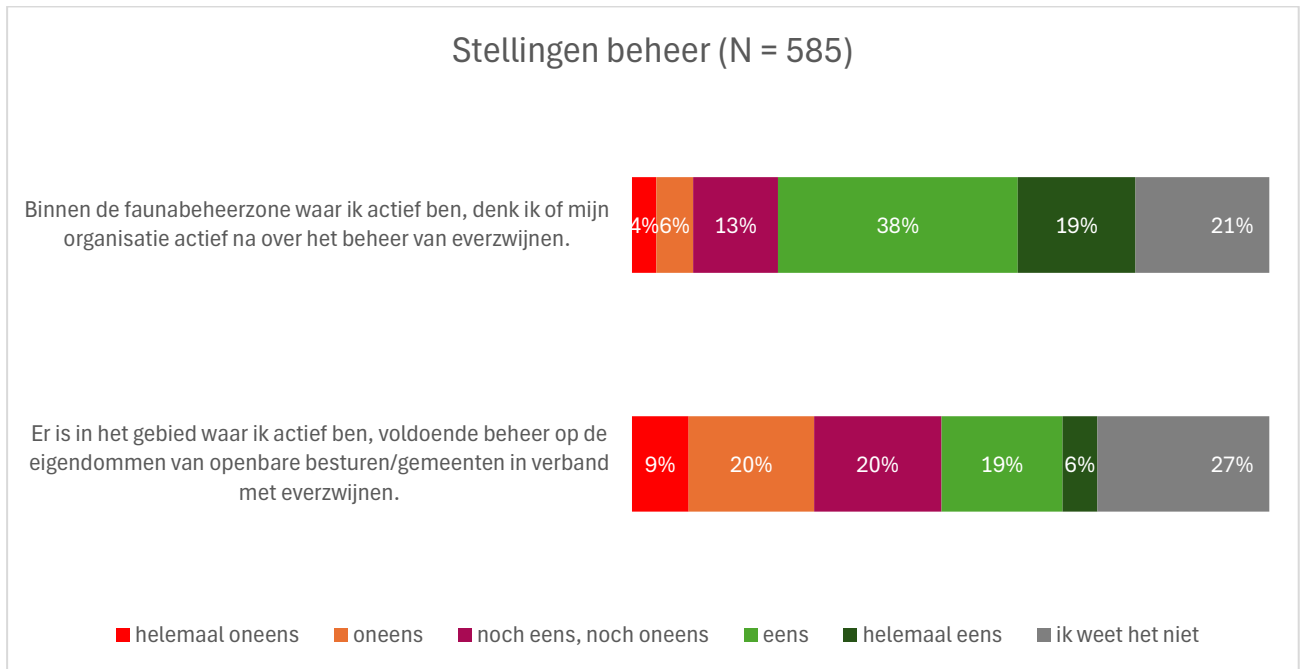
Figuur 14 - Stellingen bestuur of organisatie

Meer dan vier op tien respondenten gaven aan dat hun bestuur of organisatie communicatie heeft gevoerd voor het uitvoeren van preventieve maatregelen met betrekking tot everzwijnen. Ongeveer 20% gaf aan dat het nog niet gebeurd is en ook niet gepland staat. Kijken we meer in detail zien we dat onder de respondenten die te maken hebben met everzwijnen, meer dan 50% aangaf dat er communicatie is gevoerd voor het uitvoeren van preventieve maatregelen. Voor volgende hoedanigheden gaf meer dan 50% van de respondenten van die hoedanigheid aan dat er communicatie is gevoerd: Vlaamse overheid, vertegenwoordiger van een landbouworganisatie, natuurbeheerder natuurdomein, lid of vertegenwoordiger van een natuurbeherende organisatie, jager, lid of vertegenwoordiger van een wildbeheereenheid, beheerder en/of vertegenwoordiger van een domeinbeherende organisatie, inwoner in een gebied waar everzwijnen voorkomen en jagersorganisatie. Op vlak van faunabeheerzone zien we vooral dat het bestuur of de organisatie communicatie gevoerd heeft in faunabeheerzone 8 (62,5%) en faunabeheerzone 9 (56,5%).

Ongeveer 45% van de respondenten gaf aan dat hun bestuur of organisatie het afgelopen jaar actief communicatie heeft gevoerd voor het melden van de aanwezigheid van of schade door everzwijnen. Eén op de vijf respondenten gaf aan dat er niet gecommuniceerd is en dat het ook niet gepland is. Op basis van hoedanigheid zien we dat er bij volgende hoedanigheden meer dan 65% van de respondenten aangaven dat er communicatie is gevoerd voor het melden van de aanwezigheid van of de schade door everzwijnen: Vlaamse overheid, vertegenwoordiger van een landbouworganisatie, natuurbeheerder natuurdomein, lid van een natuurbeherende organisatie, vertegenwoordiger van een wildbeheereenheid en jagersorganisatie. Ook hier zien we dat het bestuur of de organisatie die vooral actief communicatie heeft gevoerd voor het melden van de aanwezigheid van of de schade door everzwijnen, faunabeheerzone 8 (62,5%), en faunabeheerzone 9 (55,4%) is. Daarnaast werd er ook actief gecommuniceerd in faunabeheerzone 10 (66,7%).

Figuur 15 - Stellingen beheer

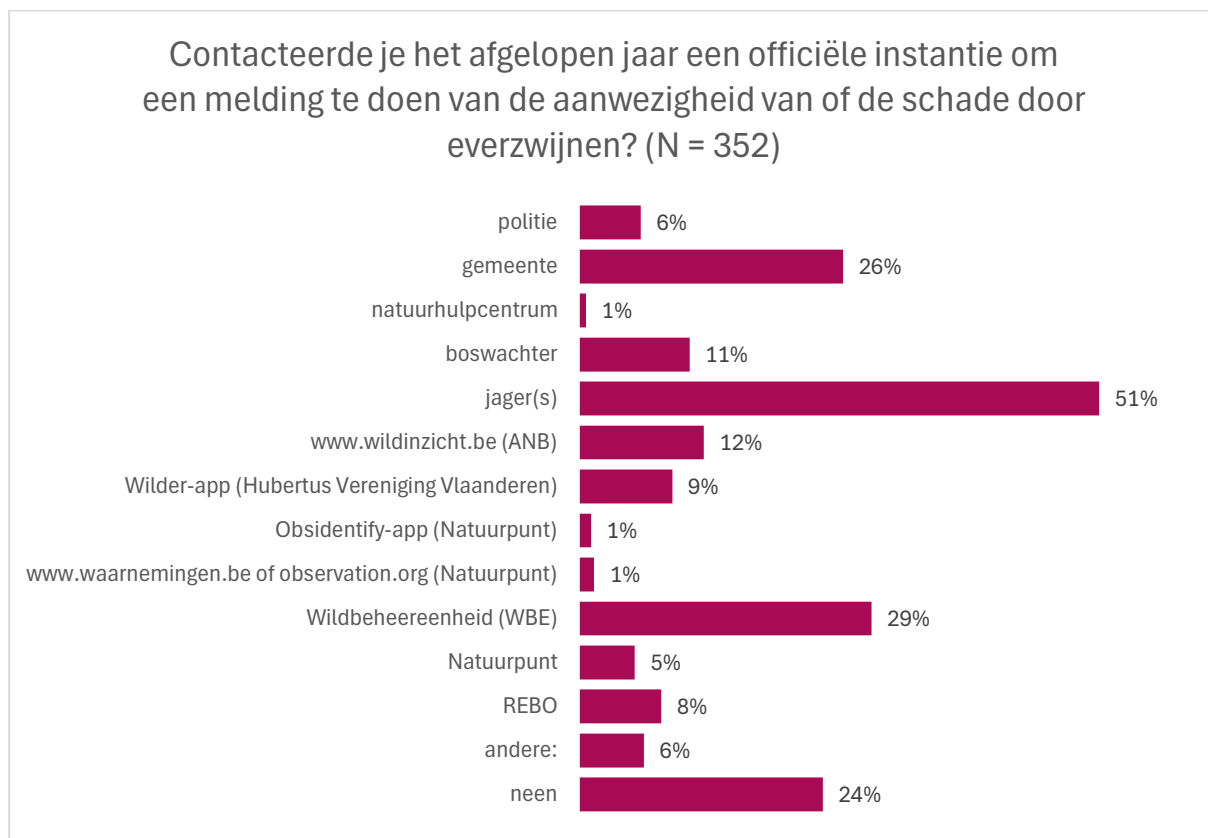
Meer dan 55% van de respondenten is het eens of helemaal eens dat er binnen hun faunabeheerzone waar ze actief zijn, actief wordt nagedacht over het beheer van everzwijnen. Ongeveer 10% is het (helemaal) oneens dat er actief wordt nagedacht in hun faunabeheerzone. Kijken we naar de hoedanigheid zien we dat vooral de politie het meest oneens is met deze stelling. Meer dan 36% is het (helemaal) oneens met de stelling dat er actief wordt nagedacht over het beheer van everzwijnen. Op basis van faunabeheerzones zien we geen opvallende (significante) verschillen.

De meningen van de respondenten zijn verspreid bij de stelling 'Er is in het gebied waar ik actief ben, voldoende beheer op de eigendommen van openbare besturen/gemeenten in verband met everzwijnen'. Op basis van hoedanigheid zien we wel dat bijvoorbeeld 45% van de privé-eigenaars van een gebied of terrein het (helemaal) oneens zijn dat er voldoende beheer is op de eigendommen van openbare besturen/gemeenten. Ook 41% van inwoners waar everzwijnen voorkomen, zijn het (helemaal) oneens met deze stelling. In faunabeheerzone 8, 9 en 10 vindt meer dan 40% van die respondenten dat er onvoldoende beheer is op de eigendommen van openbare besturen/gemeenten in verband met everzwijnen.

3.6 Melding

Als de respondent aangaf dat er het afgelopen jaar everzwijnen in het wild zijn gesignaleerd in het gebied waar hij/zij actief is of in het aangrenzende gebied, dan werd er gevraagd of hij/zij een officiële instantie heeft gecontacteerd om melding te doen van de aanwezigheid van of de schade door everzwijnen. Figuur 16 toont welke instanties er werden gecontacteerd.

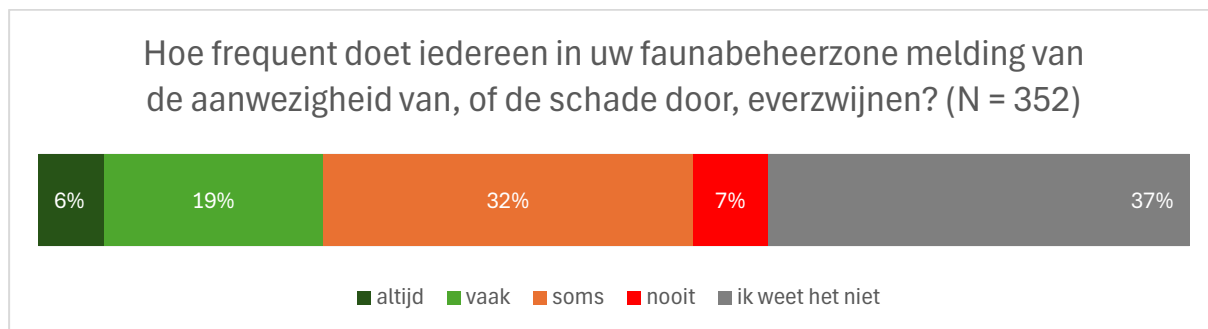
Figuur 16 - Melding

In meer dan de helft van de gevallen werden jagers gecontacteerd om melding te doen van de aanwezigheid van of de schade door everzwijnen. Daarnaast werd de wildbeheereenheid WBE (29%) en de gemeente (26%) ook vaak gecontacteerd. Ongeveer 25% gaf aan dat ze geen melding deden. Kijken we meer in detail zien we dat landbouwers en leden/vertegenwoordigers van een landbouworganisatie in 65% van de gevallen jagers contacteerden. Ook leden van een wildbeheereenheid, privé-eigenaars van een terrein, inwoners van een gebied waar everzwijnen voorkomen en jagersorganisaties gaan in meer dan 60% van de gevallen jagers contacteren om melding te doen. Leden (57,8%)/vertegenwoordigers van een wildbeheereenheid (66,7%) en de jagersorganisatie (61,1%) gaan ook vaak melding doen bij de wildbeheereenheid. Tussen de faunabeheerzones zien we geen opvallende verschillen.

Figuur 17 toont hoe frequent iedereen in hun faunabeheerzone melding doet van de aanwezigheid van, of de schade door, everzwijnen.

Figuur 17 - Hoe frequent doet iedereen melding

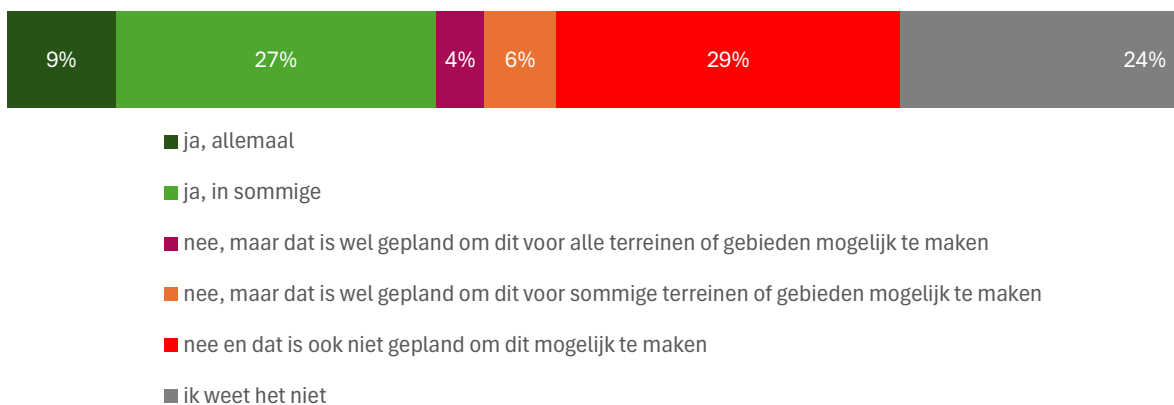
Eén vierde van de respondenten die everzwijnen in het wild hebben gesignaleerd, doen vaak tot altijd melding van de aanwezigheid van, of de schade door, everzwijnen. Bijna één op drie doet soms een melding hiervan. Op basis van hoedanigheid zien we geen opvallende verschillen. In faunabeheerzone 1, 6, 7 en 8 doet meer dan 12% altijd melding.

3.7 Preventie

In Figuur 18 zien we of er preventieve maatregelen genomen worden in de terreinen of gebieden die de respondent, zijn bestuur of zijn organisatie beheert.

Figuur 18 - Preventie

Zijn er preventieve maatregelen genomen in de terreinen of gebieden die je zelf, je bestuur of je organisatie beheert?
(N = 392)

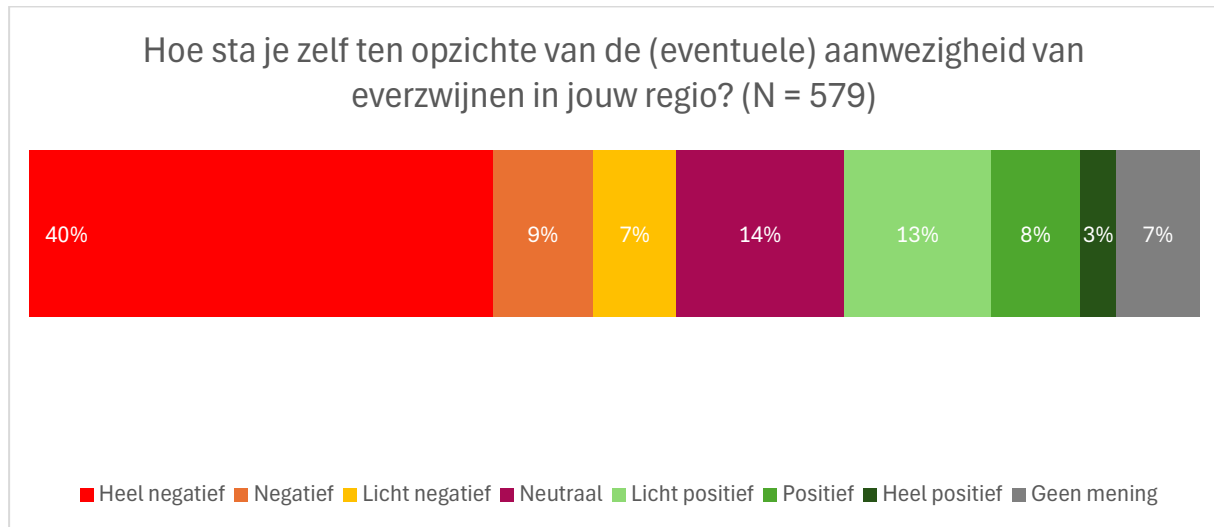

Bijna 10% van de respondent gaf aan dat er preventieve maatregelen genomen zijn in alle gebieden die ze zelf, hun bestuur of hun organisatie beheren. Meer dan één vierde gaf aan dat preventieve maatregelen zijn genomen in sommige terreinen of gebieden. Ongeveer 30% gaf aan dat er geen preventieve maatregelen genomen zijn en dat het ook niet gepland is om dit mogelijk te maken. Op basis van hoedanigheid zien we geen opvallende verschillen. Op basis van faunabeheerzones zien we wel enkele (significante) verschillen. In faunabeheerzone 2 gaf 62% aan dat er geen preventieve maatregelen zijn en dat het ook niet gepland is om dit mogelijk te maken. In faunabeheerzone 3 zien we dat 20% aangaf dat het gepland is om dit voor sommige terreinen of gebieden mogelijk te maken en dat 12,5% aangaf om dit voor alle terreinen of gebieden mogelijk te maken. Volgende faunabeheerzones gaven meer aan dat er in sommige terreinen of gebieden preventieve maatregelen genomen worden: FBZ 7 (37,3%), FBZ 8 (41,9%), FBZ 9 (51,4%) en FBZ 10 (57,1%).

3.8 Attitude ten opzichte van aanwezigheid van everzwijnen

Slechts 24% van de respondenten staat positief ten aanzien van de aanwezigheid van everzwijnen in de regio. 55% van de bevroagden staat (licht/medium/heel) negatief ten aanzien van de aanwezigheid van everzwijnen. Dit is gevoelig meer dan 43% in 2023. Vooral het percentage heel negatief is toegenomen van 26% (2023) naar 40% (2024). Respondenten die te maken hebben met everzwijnen op het terrein zijn iets positiever. Er zijn geen significante verschillen in attitude naargelang respondent in een regio woont waar het afgelopen jaar al dan niet everzwijnen zijn gesignaleerd. Landbouwers en landbouwverenigingen zijn sterk negatief (69% en 78% heel negatief) terwijl bij de natuurbeheerders 72% positief is. Jagers zijn significant minder negatief dan landbouwers. Opmerkelijk is dat er ook geen significante verschillen zijn per FBZ.

Figuur 19 – Attitude ten aanzien van de aanwezigheid van everzwijnen

3.9 Evolutie van de aanwezigheid en schade van everzwijnen

Volgens 22% van de respondenten is de populatie van everzwijnen (sterk) toegenomen. Verder denkt 19% dat de populatie licht toegenomen is. Volgens 41% van de respondenten is er dus een stijging van de populatie te merken (t.o.v. 38% bij vorige bevraging). Het aantal respondenten dat denkt dat de populatie is gelijk gebleven, is gestegen van 25% (2023) naar 30%. Vooral landbouwers, leden of vertegenwoordigers landbouworganisatie vermoeden dat de populatie is toegenomen, significant meer dan jagers, en leden of vertegenwoordigers van wildbeheereenheden. FBZ 1-5 hebben significant minder een mening omtrent de evolutie, terwijl FBZ 8-10 meer een toename aangeven.

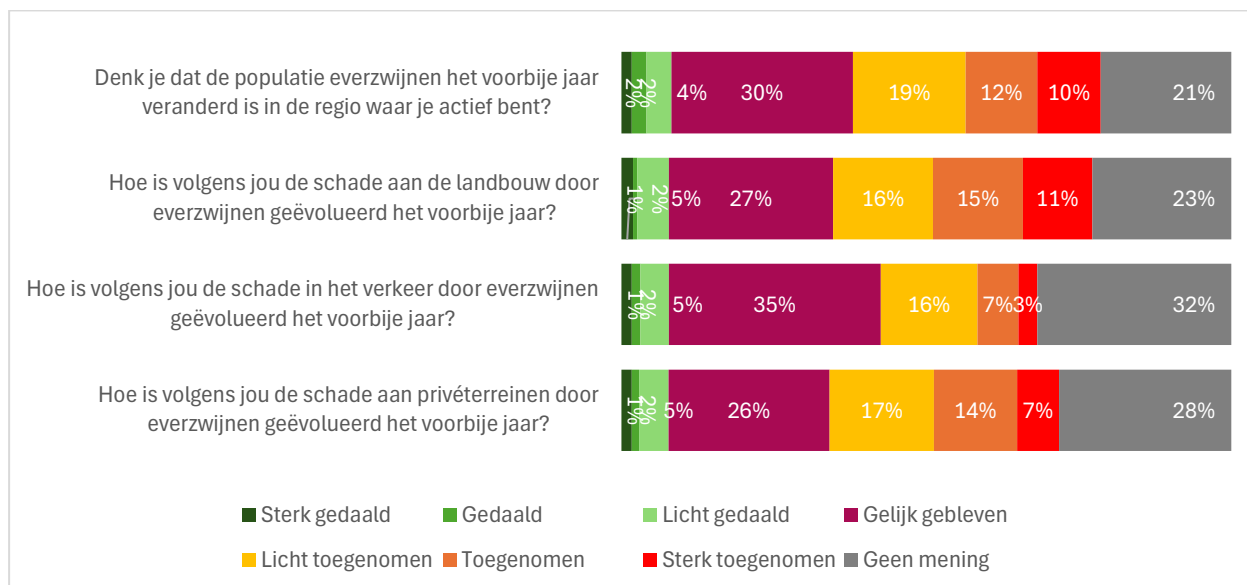
De schade aan de landbouw evolueert mee met de evolutie van de populatie. Volgens 26% van de respondenten is de schade aan landbouw (sterk) toegenomen, tegenover 17% vorig jaar. Voor 16% is de schade aan landbouw licht toegenomen. Voor 8% van de deelnemers is de landbouwschade gedaald, dit is gevoelig minder dan vorig jaar (15%). Vooral landbouwers of lid/vertegenwoordiger van een landbouworganisatie geven een toename aan. Zo geven respectievelijk 54% en 57% van de landbouwers of vertegenwoordigers landbouworganisatie aan dat er een (sterke) toename van de schade aan landbouw is. Vooral FBZ 9 en 10 geven een stijging aan, respectievelijk 38% en 53% geeft een (sterke) toename aan.

De evolutie van de schade in het verkeer door everzwijnen is minder groot. Slechts 7% en 3% van de bevroegden geeft aan dat de schade respectievelijk is toegenomen of sterk toegenomen. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met vorig jaar. Meer dan één op drie respondenten geeft aan dat de schade is gelijk gebleven. Opnieuw geven de landbouwers een hogere toename aan, terwijl de politie eerder gelijk gebleven of licht toegenomen kiest als antwoord.

Inzake de schade aan privéterreinen geeft respectievelijk 14% en 7% een toename of sterke toename aan. 17% van de stakeholders ondervindt een lichte toename. Deze cijfers zijn min of meer dezelfde als deze van vorig jaar. Gemeentebesturen en provincies rapporteren eerder een status quo, terwijl landbouwers en landbouworganisaties een toename rapporteren. Bij landbouwers geeft bijvoorbeeld 60% aan dat de schade aan privéterreinen is (licht/medium/zwaar) toegenomen.

Figuur 20 – Evolutie van de aanwezigheid en schade van everzwijnen (N = 579)

3.10 Acties ondernomen door de gemeenten

Aan de gemeenten (N = 96) werd gevraagd welk type acties (in de ruime zin van het woord) werden ondernomen met betrekking tot everzwijnen. De respondenten konden meerdere antwoorden aanvinken in een lijst van acties. Uit de bevraging kunnen we het volgende afleiden:

- bijna vier op tien gemeenten plaatsen informatie omtrent everzwijnen op hun website (39%). Drie op tien gemeenten hebben het afgelopen jaar info omtrent everzwijnen opgenomen in het infoblad.
- 37% heeft een meldpunt voor everzwijnen voor haar inwoners via de website. Bij 24% van de gemeenten kan de melding via een fysiek loket. Bij 25% van de gemeenten kan de melding via telefoon.
- drie op tien gemeenten hebben deelgenomen aan het lokaal overleg omtrent everzwijnen. Meer dan één op vier gemeenten heeft informatie gedeeld met de lokale wildbeheereenheden.
- 13% heeft faciliteiten ter beschikking gesteld voor het lokaal overleg.

Acties die minder door gemeenten gebruikt worden zijn: afspraken maken met politie omtrent schademelding voertuigen (8%), jachtactiviteiten (7%), jachtverpachting (6%), communicatie omtrent jachtadvies (5%), preventieve maatregelen (5%), het zelf indienen van een jachtplan (3%), en de organisatie van een infomoment (3%).

Uit de bevraging kunnen we tevens vaststellen dat 38% van de ondervraagde gemeenten geen van de opgelijste acties ondernomen hebben.

Gemeenten die te maken hebben met everzwijnen (beleidsmatig, op het terrein, preventieve maatregelen, ...) implementeren significant meer volgende acties dan gemeenten die niet betrokken zijn:

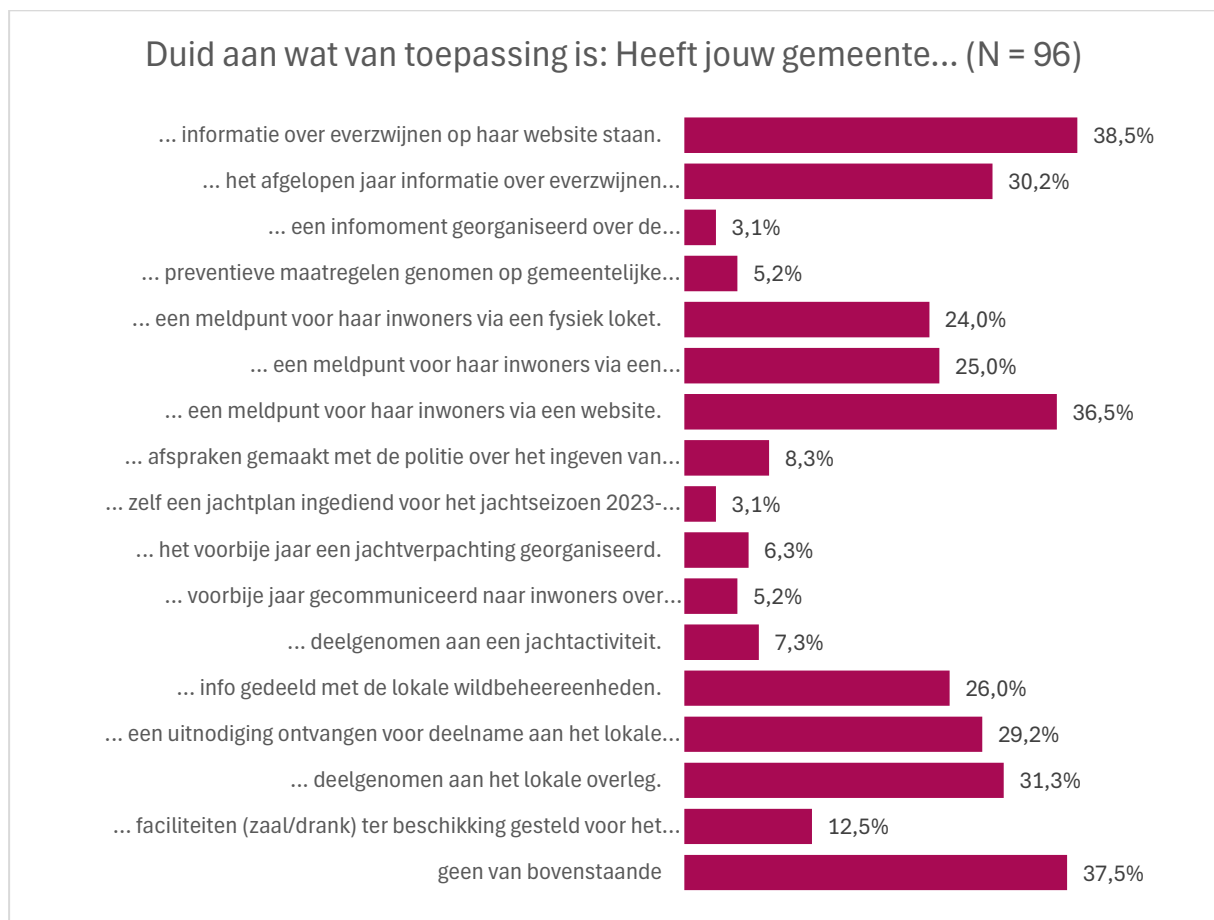
- info delen met lokale wildbeheereenheden (39% t.o.v. 3%)
- uitnodiging deelname lokaal overleg (40% t.o.v. 9%)
- deelname aan lokaal evenement (48% t.o.v. 0%)
- vergaderfaciliteiten (18% t.o.v. 3%)

Bij gemeenten die niet te maken hebben met everzwijnen, onderneemt 68% geen acties (t.o.v. 21% van de gemeenten die wel te maken heeft met everzwijnen).

FBZ 1 t.e.m. 4 is ook significant minder betrokken bij acties, logisch want deze beheerzones hebben ook minder te maken met everzwijnen. FBZ 8 en 9 hebben meer deelgenomen aan het lokaal overleg (respectievelijk 83% en 85%).

Acties zoals info delen met de lokale wildbeheereenheden, uitnodiging ontvangen lokale overleg van een wildbeheereenheid, en deelname lokaal overleg zijn vooral positief beantwoord door gemeenten waar er in het afgelopen jaar everzwijnen gesignaleerd werden (respectievelijk 54%, 51% en 62%).

Figuur 21 – Betrokkenheid van gemeenten bij acties omtrent everzwijnen in de ruime zin van het woord

3.11 PCI-scores

Aan de stellingen die tijdens de enquête onderzocht werden, hebben we PCI- (potential for conflict index) scores toegekend. Dit is een maatstaf om het potentieel conflict tussen en binnen groepen te kwantificeren. Hiermee is het mogelijk de potentiële risico's tussen (en binnen) bepaalde groepen te bepalen. De PCI-score ligt tussen 0 en 1. Indien de score 1 zijn de antwoorden maximaal verdeeld onder de deelnemers. Dit is het geval voor een stelling die gemeten wordt op een vijfpuntenschaal (-2 totaal oneens, -1 eerder oneens, 0 neutraal, 1 eerder eens, 2 volledig mee eens). Waarbij bijvoorbeeld 50% van de respondenten totaal niet eens zijn met een stelling, en de andere 50 % het volledig eens zijn met een stelling. De gemiddelde score is dan nul ($50\% \cdot (-2) + 50\% \cdot (2)$), terwijl de PCI 1 is, omdat de onenigheid binnen de groep maximaal is.

Figuur 22 - PCI-scores voor bevroagde stellingen

Iedere bol stelt een bepaalde stelling voor. De bol wordt geplaatst op de Y-as door het gewogen gemiddelde te berekenen van de stellingen. De grootte van de bol, geeft de PCI-score weer. Hoe groter de bol, hoe hoger de PCI-score. Een grotere bol wil zeggen dat er minder eenheid is tussen de antwoorden van de respondenten. Bij het analyseren van de PCI-scores valt meteen op dat het gewogen gemiddelde van de stelling 'hoe sta je zelf tegenover de (eventuele) aanwezigheid van everzwijnen in jouw regio?' heel negatief is, namelijk -1,10. Bovendien heeft de bol de grootste PCI-score wat wil zeggen dat er veel onderling conflict is tussen de respondenten. Voor deze stelling zijn er ook enkele onderlinge conflicten binnen de verschillende hoedanigheden gevonden groter dan 0,35 namelijk voor jagers, lid van wildbeheereenheid, vertegenwoordiger van wildbeheereenheid, privé-eigenaar van een gebied of terrein, inwoners van een gebied waar everzwijnen voorkomen, bijzondere veldwachters en jagersorganisaties. In FBZ 8, 9 en 10 worden respectievelijk PCI-scores gevonden van 0,51; 0,49 en 0,41.

Over het algemeen zijn er voor de rest geen noemenswaardige conflicten gevonden. Als er meer in detail gekeken wordt naar de hoedanigheden of faunabeheerzones, zien we soms PCI-scores hoger dan 0,4. Deze hoge scores kunnen vaak verklaard worden door een laag aantal respondenten voor die specifieke hoedanigheid. Dit is niet altijd het geval, er zijn namelijk 81 inwoners in een gebied waar everzwijnen voorkomen met verdeelde meningen over de stelling die zegt dat er voldoende beheer is op de eigendommen van openbare besturen en gemeenten (PCI = 0,38). Voor dezelfde stelling is er een PCI van 0,39 met gewogen gemiddelde -0,14 voor FBZ 9.

3.12 Gebiedsgericht overzicht per faunabeheerzone van de knelpunten

*= Elke asterisk die is toegevoegd na een knelpunt representeert een respondent die in meerdere faunabeheerzones actief is. Dit wil zeggen dat het betreffende knelpunt niet volledig mag toegekend worden aan deze FBZ, aangezien we niet weten in welke FBZ de respondent het meest actief is en op welke zone het knelpunt van toepassing is.

Knelpunten/verbeterpunten	
FBZ 1 (N=56)	<ul style="list-style-type: none"> • 5 respondenten vinden het niet nodig om (jaarlijks) te vergaderen omdat er momenteel geen everzwijnen zijn.** • Andere knelpunten die zijn aangehaald door respondenten uit FBZ 1: <ul style="list-style-type: none"> ○ Communicatie (2x)* ○ Toelaten van warmte-/nachtkijkers (2x)* ○ Toelaten van geluidsdempers (3x)* ○ Er moet een betere consensus/samenwerking bereikt worden (1x) ○ Meer/betere aanzit- en drukjachten (1x)* ○ Mogelijkheid om 's nachts te bejagen (1x)
FBZ 2 (N=39)	<ul style="list-style-type: none"> • 8 respondenten vinden het niet nodig om (jaarlijks) te vergaderen omdat er momenteel geen everzwijnen zijn.** • Andere knelpunten die zijn aangehaald door respondenten uit FBZ 2: <ul style="list-style-type: none"> ○ Communicatie (1x)* ○ Toelaten van warmte-/nachtkijkers (1x)* ○ Toelaten van geluidsdempers (1x)* ○ Er moet een betere consensus/samenwerking bereikt worden (1x)*
FBZ 3 (N=71)	<ul style="list-style-type: none"> • 7 respondenten vinden dat er weinig tot geen (goede) communicatie is binnen de faunabeheerzone.*** • Volgens 6 respondenten moet er beter samengewerkt worden tussen verschillende partijen en sneller tot een consensus gekomen worden.* • Andere knelpunten die zijn aangehaald door respondenten uit FBZ 3: <ul style="list-style-type: none"> ○ Toelaten van warmte-/nachtkijkers (1x) ○ Toelaten van geluidsdempers (1x) ○ Alle everzwijnen afschieten/nultolerantie (2x) ○ Meer/betere aanzit- en drukjachten (2x)* ○ Jaarlijkse vergadering is niet nodig (1x) ○ Alle bossen openstellen voor bejaging (4x)*
FBZ 4 (N=57)	<ul style="list-style-type: none"> • 7 respondenten vinden dat er te weinig tot geen (goede) communicatie is binnen de faunabeheerzone.*** • Volgens 6 respondenten moet er beter samengewerkt worden tussen verschillende partijen en sneller tot een consensus gekomen worden.* • Andere knelpunten die zijn aangehaald door respondenten uit FBZ 4:

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Meer everzwijnen afschieten of vangen in kooien (1x)* ○ Meer/betere aanzit- en drukjachten (1x)* ○ Jaarlijkse vergadering is niet nodig (2x) ○ Alle bossen openstellen voor bejaging (1x)* ○ Politiediensten meer betrekken (1x)
FBZ 5 (N=127)	<ul style="list-style-type: none"> • 34,8% van de respondenten uit FBZ 5 gaf aan dat er niet open en transparant wordt gecommuniceerd in de faunabeheerzone. • 8 respondenten halen aan dat warmte-/nachtkijkers toegelaten moet worden.**** • Volgens 8 respondenten moet er beter samengewerkt worden tussen verschillende partijen en sneller tot een consensus gekomen worden.*** • Andere knelpunten die zijn aangehaald door respondenten uit FBZ 5: <ul style="list-style-type: none"> ○ Toelaten van geluidsdempers (4x)*** ○ Meer everzwijnen afschieten of vangen in kooien (3x)* ○ Meer/betere aanzit- en drukjachten (5x)** ○ Jaarlijkse vergadering is niet nodig (5x) ○ Everzwijnpopulatie beter monitoren (1x) ○ Alle bossen openstellen voor bejaging (5x) ○ Alle everzwijnen afschieten/nultolerantie (3x) ○ Jagers kennen de natuur beter dan de medewerkers van INBO en ANB (1x) ○ ANB een jachtplan laten indienen voor als er everzwijnen voorkomen in hun gebieden (1x) ○ De kosten van de preventieve maatregelen wegen niet op tegen de baten (1x) ○ Nieuwe methoden zoals de jachtboog toelaten (1x)*
FBZ 6 (N=108)	<ul style="list-style-type: none"> • 6 respondenten vinden dat er weinig tot geen (goede) communicatie is binnen de faunabeheerzone.** • Volgens 10 respondenten moet er beter worden samengewerkt tussen verschillende partijen en sneller tot een consensus gekomen worden.**** • Andere knelpunten die zijn aangehaald door respondenten uit FBZ 6: <ul style="list-style-type: none"> ○ Toelaten van warmte-/nachtkijkers (3x)*** ○ Toelaten van geluidsdempers (1x)* ○ Meer everzwijnen afschieten of vangen in kooien (2x)** ○ Schade door everzwijnen moet vergoed worden (2x)** ○ Meer/betere aanzit- en drukjachten (3x)** ○ Jaarlijkse vergadering is niet nodig (3x) ○ Alle bossen openstellen voor bejaging (1x)* ○ Mogelijkheid om 's nachts te bejagen (1x) ○ Alle everzwijnen afschieten/nultolerantie (2x) ○ Nieuwe methoden zoals de jachtboog toelaten (1x)*

FBZ 7 (N=113)	<ul style="list-style-type: none"> • 8 respondenten vinden dat er weinig tot geen (goede) communicatie is binnen de faunabeheerzone.*** • 6 respondenten halen aan dat warmte-/nachtijkers of nachtsjacht toegelaten moet worden.***** • Andere knelpunten die zijn aangehaald door respondenten uit FBZ 7: <ul style="list-style-type: none"> ○ Toelaten van geluidsdempers (3x)** ○ Er moet een betere consensus/samenwerking bereikt worden (3x)** ○ Schade door everzwijnen moet vergoed worden (1x)* ○ Meer/betere aanzit- en drukjachten (1x) ○ Jaarlijkse vergadering niet nodig (4x) ○ Everzwijnpopulatie beter monitoren (2x)* ○ Alle bossen openstellen voor bejaging (1x)* ○ Mogelijkheid om 's nachts te bejagen (1x) ○ Alle everzwijnen afschieten/nultolerantie (1x)
FBZ 8 (N=61)	<ul style="list-style-type: none"> • 40,4% van de respondenten uit FBZ 8 gaf aan dat er onvoldoende beheer is op de eigendommen van openbare besturen/gemeenten in verband met everzwijnen. • Andere knelpunten die zijn aangehaald door respondenten uit FBZ 8: <ul style="list-style-type: none"> ○ Communicatie (3x)* ○ Toelaten van warmte-/nachtijkers (4x)** ○ Toelaten van geluidsdempers (3x)* ○ Meer everzwijnen afschieten of vangen in kooien (1x) ○ Er moet een betere consensus/samenwerking bereikt worden (3x)* ○ Schade door everzwijnen moet vergoed worden (3x)* ○ Meer/betere aanzit-en drukjachten (1x) ○ Jaarlijkse vergadering is niet nodig (1x) ○ Everzwijnpopulatie beter monitoren (1x) ○ Alle bossen openstellen voor bejaging (3x)* ○ Everzwijnen kunnen zich overdag te makkelijk verstoppen op kleine plekken en richten 's nachts veel schade aan (1x)
FBZ 9 (N=196)	<ul style="list-style-type: none"> • 35,7% van de respondenten uit FBZ 9 gaf aan dat er niet open en transparant wordt gecommuniceerd in de faunabeheerzone. • Volgens 26,9% van de respondenten uit FBZ 9 blijft niet iedereen deelnemen aan het overleg en actief meedenken in functie van (toekomstig) beheer. • 33,9% van de respondenten uit FBZ 9 gaf aan dat niet alle partijen zich engageren om met andere actoren in gesprek te gaan over de te volgen strategie zodra een everzwijn geobserveerd wordt binnen de faunabeheerzone. • 39,6% van de respondenten uit FBZ 8 gaf aan dat er onvoldoende beheer is op de eigendommen van openbare besturen/gemeenten in verband met everzwijnen. • 20 respondenten halen aan dat warmte-/nachtijkers toegelaten moet worden.*** • Geluidsdempers zouden toegelaten moeten worden volgens 12 respondenten.*

	<ul style="list-style-type: none"> • Meer everzwijnen zouden afgeschoten of gevangen in kooien moeten worden volgens 8 respondenten. • Volgens 11 respondenten moet er beter samengewerkt worden tussen verschillende partijen en sneller tot een consensus gekomen worden.**** • Aanzit- en drukjachten zouden meer moeten voorkomen en beter georganiseerd worden volgens 8 respondenten.* • De everzwijnpopulatie moet volgens 6 respondenten beter gemonitord worden.* • Andere knelpunten die zijn aangehaald door respondenten uit FBZ g: <ul style="list-style-type: none"> ○ Schade door everzwijnen zou vergoed moeten worden (5x)* ○ Alle bossen moeten opengesteld worden voor bejaging (4x) ○ Mogelijkheid om 's nachts te bejagen (4x) ○ Alle everzwijnen afschieten/nultolerantie (3x) ○ Anticonceptie via voederplaatsen (1x) ○ Het jagen makkelijker maken/meer middelen voorzien (4x) ○ Kadavers in daarvoor voorziene zones laten liggen (1x) ○ Makkelijker maken om het vlees lokaal te verkopen/verwerken (1x) ○ Nieuwe methoden zoals de jachtboog toelaten (1x)*
FBZ 10 (N=20)	<ul style="list-style-type: none"> • 43,8% van de respondenten uit FBZ 10 gaf aan dat er niet open en transparant wordt gecommuniceerd in de faunabeheerzone. • Volgens 31,3% van de respondenten uit FBZ 10 blijft niet iedereen deelnemen aan het overleg en actief meedenken in functie van (toekomstig) beheer. • 43,8% van de respondenten uit FBZ 10 gaf aan dat niet alle partijen zich engageren om met andere actoren in gesprek te gaan over de te volgen strategie zodra een everzwijn geobserveerd wordt binnen de faunabeheerzone. • Volgens meer dan 43% van de respondenten uit FBZ 10 respecteren niet alle actoren elkaars inspanningen en ingrepen die genomen worden. • 46,7% van de respondenten uit FBZ 10 gaf aan dat er onvoldoende beheer is op de eigendommen van openbare besturen/gemeenten in verband met everzwijnen. • Andere knelpunten die zijn aangehaald door respondenten uit FBZ 10: <ul style="list-style-type: none"> ○ Toelaten van warmte-/nachtkijkers (1x) ○ Toelaten van geluidsdempers (1x) ○ Er moet een betere consensus/samenwerking bereikt worden (1x)* ○ Meer/betere aanzit- en drukjachten (3x)* ○ Everzwijnpopulatie beter monitoren (2x) ○ Jagers meer mogelijkheden geven (1x)

3.13 Aspecten die aan bod moeten komen tijdens FBZ-overleg of beheer van everzwijnen.

*= Elke asterisk die is toegevoegd na een agendapunt representeert respondent die in meerdere faunabeheerzones actief is. Dit wil zeggen dat het betreffende agendapunt niet volledig mag toegekend worden aan deze FBZ, aangezien we niet weten in welke FBZ de respondent het meest actief is.

Agendapunten	
FBZ 1 (N=56)	<ul style="list-style-type: none"> • Agendapunten aangehaald door respondenten uit FBZ 1: <ul style="list-style-type: none"> ○ Communicatie (2x)** ○ Consensus tussen de verschillende partijen (3x) ○ Meer/betere aanzit- en drukjachten (2x)* ○ Mogelijke uitbraak Afrikaanse pest (1x) ○ Geen overbodige vergaderingen (1x)* ○ Hoe de populatie everzwijnen behouden en toch de schade aan landbouwgebieden beperken (1x)*
FBZ 2 (N=39)	<ul style="list-style-type: none"> • Agendapunten aangehaald door respondenten uit FBZ 2: <ul style="list-style-type: none"> ○ Communicatie (3x)* ○ Meer/betere aanzit- en drukjachten (1x)* ○ Ook toelating om in gebieden van de Groenen te bestrijden (1x) ○ Geen overbodige vergaderingen (2x)* ○ Hoe de populatie everzwijnen behouden en toch de schade aan landbouwgebieden beperken (1x)*
FBZ 3 (N=71)	<ul style="list-style-type: none"> • 8 respondenten geven aan dat er meer/beter gecommuniceerd moet worden binnen de faunabeheerzone** • Andere agendapunten aangehaald door respondenten uit FBZ 3: <ul style="list-style-type: none"> ○ Minder everzwijnen in het gebied (1x) ○ Consensus bereiken tussen verschillende partijen (5x)** ○ Schade door everzwijnen vergoeden (2x) ○ Alle bossen openstellen voor bejaging (1x)* ○ Hoe de populatie everzwijnen behouden en toch de schade aan landbouwgebieden beperken (1x)* ○ Te veel groot ongedierte waardoor het klein wild verdreven wordt (1x) ○ De rol voor politie (1x) ○ Nultolerantie voor everzwijnen (1x)
FBZ 4 (N=57)	<ul style="list-style-type: none"> • Agendapunten aangehaald door respondenten uit FBZ 4: <ul style="list-style-type: none"> ○ Communicatie (5x)* ○ Toelaten van geluidsdempers (1x) ○ Consensus bereiken tussen verschillende partijen (2x)**

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Schade door everzwijnen vergoeden (1x) ○ Meer/betere aanzit- en drukjachten (1x)* ○ Alle bossen openstellen voor bejaging (2x) ○ Toelaten om 's nachts te bejagen (1x)
FBZ 5 (N=127)	<ul style="list-style-type: none"> • 8 respondenten willen een consensus/betere samenwerking binnen de faunabeheerzone* • Andere agendapunten aangehaald door respondenten uit FBZ 5: <ul style="list-style-type: none"> ○ Communicatie (3x)* ○ Toelaten van warmte-/nachtjagers (1x)* ○ Toelaten van geluidsdempers (1x) ○ Minder/geen everzwijnen in het gebied (1x) ○ Schade door everzwijnen vergoeden (1x) ○ Meer/betere aanzit- en drukjachten (4x)** ○ Beheer in de bebouwde kom, bewoonde omgeving en openbare wegen (1x) ○ Alle bossen openstellen voor bejaging (5x)* ○ Nultolerantie voor everzwijnen (2x) ○ Samenwerking België en Nederland (1x)* ○ Landbouwgrond omheinen (1x) ○ Landbouwers aanmoedigen schietstroken aan te leggen (1x)* ○ Driejaarlijks plan opstellen (1x) ○ Stoppen met onnodige bijeenkomsten (1x) ○ Proefproject met jachtboog (1x)*
FBZ 6 (N=108)	<ul style="list-style-type: none"> • Agendapunten aangehaald door respondenten uit FBZ 6: <ul style="list-style-type: none"> ○ Communicatie (4x)*** ○ Minder/geen everzwijnen in het gebied (1x) ○ Consensus bereiken tussen verschillende partijen (1x)* ○ Schade door everzwijnen vergoeden (1x)* ○ Meer/betere aanzit- en drukjachten (5x)**** ○ Gebruikmaken van vangkooien (1x)* ○ Beheer in de bebouwde kom, bewoonde omgeving en openbare wegen (1x) ○ Alle bossen openstellen voor bejaging (2x)** ○ Meer mogelijkheden voor de bijzondere veldwachter (1x) ○ Proefproject met jachtboog (1x)*
FBZ 7 (N=113)	<ul style="list-style-type: none"> • 8 respondenten geven aan dat er meer/beter gecommuniceerd moet worden binnen de faunabeheerzone***** • Alle bossen moeten opengesteld worden voor bejaging volgens 6 respondenten**

	<ul style="list-style-type: none"> • Andere agendapunten aangehaald door respondenten uit FBZ 7: <ul style="list-style-type: none"> ○ Toelaten van warmte-/nachtijkers (1x) ○ Toelaten van geluidsdempers (1x) ○ Minder/geen everzwijnen in het gebied (2x)* ○ Consensus bereiken tussen verschillende partijen (5x)** ○ Schade door everzwijnen vergoeden (1x) ○ Gebruikmaken van vangkooien (1x)* ○ Beheer in de bebouwde kom, bewoonde omgeving en openbare wegen (2x)* ○ Telling met wildcamera's op voederplaatsen (1x) ○ Samenwerken met Wallonië (1x)* ○ Overlapping FBZ vermijden, stakeholders worden voor beide vergaderingen uitgenodigd (1x)*
FBZ 8 (N=61)	<ul style="list-style-type: none"> • Agendapunten aangehaald door respondenten uit FBZ 8: <ul style="list-style-type: none"> ○ Communicatie (5x)** ○ Toelaten van warmte-/nachtijkers (1x) ○ Minder/geen everzwijnen in het gebied (2x) ○ Consensus bereiken tussen verschillende partijen (1x) ○ Schade door everzwijnen vergoeden (1x) ○ Meer/betere aanzit- en drukjachten (1x) ○ Gebruikmaken van vangkooien (1x) ○ Beheer in de bebouwde kom, bewoonde omgeving en openbare wegen (1x) ○ Alle bossen openstellen voor bejaging (2x)* ○ Samenwerken met Wallonië (1x)* ○ Overlapping FBZ vermijden, stakeholders worden voor beide vergaderingen uitgenodigd (1x)* ○ Een beslissingsboom over de te gebruiken middelen voor everzwijnenbeheer opstellen (1x) ○ Handel of verkoop van wildbraad van geschoten everzwijnen (1x)
FBZ 9 (N=196)	<ul style="list-style-type: none"> • 9 respondenten geven aan dat er meer/beter gecommuniceerd moet worden binnen de faunabeheerzone** • 9 respondenten willen minder everzwijnen in het gebied* • 9 respondenten willen een consensus/betere samenwerking binnen de faunabeheerzone** • Het vergoeden van schade veroorzaakt door everzwijnen, zou aangekaart moeten worden volgens 9 respondenten* • De kwaliteit en hoeveelheid aanzit- en drukjachten zou een onderwerp moeten zijn tijdens het overleg volgens 10 respondenten* • Andere agendapunten aangehaald door respondenten uit FBZ 9: <ul style="list-style-type: none"> ○ Toelaten van warmte-/nachtijkers (5x)*

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Toelaten van geluidsdempers (1x) ○ Gebruikmaken van vangkooien (4x)** ○ Beheer in de bebouwde kom, bewoonde omgeving en openbare wegen (2x)* ○ Alle bossen openstellen voor bejaging (5x)* ○ Nultolerantie voor everzwijnen (2x) ○ Voederplaatsen aanleggen (1x) ○ Samenwerking België en Nederland (1x)* ○ Landbouwgrond omheinen (1x) ○ Landbouwers aanmoedigen om schietstroken aan te leggen (2x)* ○ Bestrijding zonder het verstoren van het faunabeheer (1x) ○ Vlees van everzwijnen introduceren in circuit van restaurants (1x) ○ Onderzoekers uitnodigen (1x) ○ Proefproject met jachtboog (1x)*
FBZ 10 (N=20)	<ul style="list-style-type: none"> ● Agendapunten aangehaald door respondenten uit FBZ 10: <ul style="list-style-type: none"> ○ Communicatie (1x)* ○ Minder/geen everzwijnen in het gebied (2x) ○ Schade door everzwijnen vergoeden (1x) ○ Gebruikmaken van vangkooien (1x) ○ Alle bossen openstellen voor bejaging (1x)

CITYD - WES

GROUP

Kantoor West
Maatschappelijke zetel:
Baron Ruzettelaan 27
8310 Brugge
+32 (0)50 36 71 36

Kantoor Oost:
Officenter - Bosdel 54/13
3600 Genk
+32 (0)50 36 71 36

CityD-WES Group
BE 0893.688.912